LTSR Valstybinė
RESPUBLIKINĖ
BIBLIOTEKA

This paper was mailed
Thursday, September 28, 1989.

Nepriklausoma Lietuva

Nr. 39 (49-ieji metai) • 1989 m. RUGSĖJO – SEPTEMBER 28 d. • LIETUVIŲ SAVAITRAŠTIS • 7722 GEORGE St., LA SALLE, P.Q. H8P 1C4. • Tel.: 366-6220 • 50 c.

SAVAITINIAI ĮVYKIAI

h.n.

SOVIETINĖS POLITIKOS VINGIAI

Maskvoje sušauktoji Sovietų Sąjungos Komunistų partijos konferencija jau baigėsi ir užsienio spaudos komentatoriai nei jos, nei jos padarinių dar nespėjo įvertinti bei pramatyti. Viena tačiau aišku: Gorbačiov'as bando įsitvirtinti soste ir kiek galima greičiau įgyvendinti bent pagrindinius ekonominius savo "perestroikos" siekius, kad įrodytų skurstantiems savo piliečiams savo reformų sėkmingumą. Tuo pačiu tačiau jis labai aiškiai žada pristabdyti Baltijos ir kitose respublikose vis stiprėjančius laisvės sąjūdžius, įspėdamas juos neperžengti galimybių ribos. Kokia toji riba, kol kas dar neaišku. Atsikratęs vėl keliolikos savo priešų Kremliaus viršūnėse, Gorbačiov'as, atrodo, tebesėdi tvirtai balne, įsitikinęs savo reformų pasisekimu. Suaktyvėjusi tarptautinės politikos veikla taip pat rodo, jog Gorbačiov'as rimtai siekia apčiuopiamų rezultatų pasitarimuose su Amerika. Užsienių reikalų ministerio Eduard'o Ševardnadzes prieš kelias dienas pasibaigę labai sėkmingi pasitarimai su JAV Valstybės sekretoriumi James Baker'iu yra tokio teigimo aiškus įrodymas. Branduolinių ginklų abipusė kontrolė, pažadėtas gynybos biudžeto sumažinimas aštuoniais nuošimčiais, Sovietų Sąjungos nusileidimas, nebereikalaujant pirmiausiai sustabdyti JAV "žvaigždžių karo" tyrinėjimų, numatomas JAV prezidento susitikimas kitų metų pradžioje su Gorbačiov'u, pagaliau dramatiškas JAV prezidento George Bush'o pasiūlymas Jungtinių Tautų forume sunaikinti visas cheminio karo dujas, jeigu tai padarys ir kitos valstybės, ir Sovietų Sąjungos atsakas, - vis tai naujos politinės iniciatyvos ir geros valios ženklai, verčią tikėti taikesne atmosfera pasaulyje.

Ir vidaus politikoje Sovietų Sąjungos vado Gorbačiov'o iškelti pertvarkos principai sklinda iš Maskvos, bet dažnokai jie nėra pakankamai aiškūs. Štai, kalbama apie naujų partijų ir sąjūdžių legalizavimą, bet apie tai jau kalbama mėnesiais, o rezultatų dar vis nėra. Juo labiau, kad pats Gorbačiov'as yra pareiškęs, jog daugpartinės sistemos Sovietų Sąjungoje nereikia, nes tai esąs "šlamštas". Kalbama apie suteikimą daugiau autonomijos 15-kai sovietinių respublikų, bet čia pat paskelbiama, kad "nacionalistiniams" sąjūdžiams nebus leista nueiti per daug toli, nes tai galį sugriauti Sovietų Sąjungą. Pažadama ekonominė laisvė, bet Kremlius nė nebando sutvarkyti sovietinę valiutą taip, kad ji būtų vertinama kituose pasaulio kraštuose. Toks tupinėjimas ir žengimas du žingsnius pirmyn ir vieną atgal yra charakteringas dabartinei Kremliaus politikai ir įrodymas, kaip giliai Sovietijoje yra įsisaknijęs diktatūros ir rusiškojo imperializmo piktybinis auglys. Todėl su nuostaba ir pasididžiavimu pabaltiečiai sutinka savo tautinių sąjūdžių drąsią ir besąlyginę laikyseną. Ji stebina ir džiugina taip pat, beveik be išimties, visą laisvojo pasaulio spaudą.

URAGANAS HUGO

Š.m. rugsėjo 18 d. vienas stipriausių uraganų, pavadintas Hugo vardu, nusiaubė Karibų salas ir JAV pietryčių pakrantės valstijas, ypač šiaurinę ir pietinę Caroline valstiją. Padaryta bilijonai dolerių nuostolių ir žuvo keliasdešimt žmonių. Tikslus žuvusiųjų skaičius paaiškės tiktai nuvalius griuvėsius pakrančių salose. Tose paplūdimių salose potvynio ir uragano virš 200 kilometrų į valandą stiprumo vėjų atvarytos bangos nušlavė beveik visus namus tenai pastatytus per paskutinius dešimtmečius. Istoriniame Charleston, South Carolina mieste nukentėjo daug vertingų pastatų. Iki šiol dar net elektra nesutvarkyta, o visas atstatymo darbas bus baigtas tiktai už kelių mėnesių. Meteorologai ir vietiniai gyventojai tvirtina tokio uragano nematę beveik visą šimtmetį.

VENGRIJA NORI PALIKTI VARŠUVOS PAKTĄ

AP žinių agentūros žiniomis, Vengrijos parlamento primininkas rugsėjo 20 d. posėdžiuose pranešė, kad Vengrija eventualiai pasitrauks iš Varšuvos pakto valstybių karinės sąjungos ir liks neutralia valstybe.

Matyas Szuros ragino Ameriką pagreitinti ekonominę paramą Vengrijai, kad būtų galima greičiau atsiekti to tikslo. Jis taip pat pastebėjo, kad Vengrija taip pat planuoja savo ekonomines ir politines reformas taip, kad jų nebūtų galima panaikinti, jeigu Gorbačiov'o "perestroika" subliukšų. Tačiau Vengrijos noras tapti daugiapartine valstybe galėsiąs išsipildyti tiktai Vakarams padedant. Szuros pastebėjo, kad ir Čekoslovakija netrukus sieks to paties ir, jei senasis režimas pasikeistų, prie šio plano prisidėsianti ir Rytų Vokietija. Tiktai Rumunija jo nuomone, dar liksianti seno stiliaus komunistine diktatūra, garbinančia vieno asmens kultą.

Reikia pastebėti, kad Vengrija niekada neturėjo jokių draugiškų jausmų Rumunijai, kuri yra atplėšusi ir okupavusi didelę dalį Vengrijos žemių.

KANADOS PARLAMENTAS PRADĖJO DARBĄ TRIUKŠMINGAI

Šį pirmadienį, rugsėjo 25 d. susirinko Kanados parlamentas. Pačioje sesijos pradžioje opozicijos partijos visu smarkumu atakavo Mulroney ir jo finansų ministerio Wilson'o sumanytąjį 9% federalinį prekių ir patarnavimų mokestį. Liberalų partijos vadas J. Turner'is ir NDP vadas Ed Broadbent'as tą mokestį pavadino negirdėtai dideliu, neapgalvotu, per daug komplikuotu, užslėptu, apgaulingu, skriaudžiančiu mažai ir vidutiniškai uždirbančius, nesuderintu su provincijų mokesčiais ir todėl atmestinu. Opozicijos nuomone, tokio mokesčio įvedimą reikią iš naujo persvarstyti. Opozicijos atstovai taip pat kritikavo suktą vyriausybės būdą šiuos mokesčius išreklamuoti, nes šis apmokestinimas dar parlamente nesvarstytas, o jau išleista šimtai tūkstančių jo tendencingam aiškinimui visoje Kanados spaudoje. Iš viso to apmokestinimo propagandai būsią išleista virš milinono dolerių. Pažymėtina, kad tokio aukšto 9% mokesčio nepalaiko nė Konservatorių partijos atstovų dalis, kurie vasaros atsotogų metu prisiklausė tiek neigiamų balsų, kad grįžę ragina vyriausybę ir savo partijos šulus tą mokestį pakeisti arba sumažinti. Kaip viešosios nuomonės įstaigos teigia, prieš šį apmokestinimą pasisako beveik 80% Kanados gyventojų.

Kol kas min. pirm. B. Mulroney laikosi atšiauriai gindamas ir finansų ministerį Michael Wilson'ą ir jo mokesčio planą, bet žurnalistų užkulisiuose tvirtinama, jog Mulroney "paaukosiąs Wilson'o galvą ", jei matys, kad šio plano apmokestinimo pasekmės gali būti tragiškos ir jo partijai ir, svarbiausia, jo paties postui.

ĮSIDĖMĖTINI QUEBEC'O PROVINCIJOS RINKIMŲ REZULTATAI

Rugsėjo 25-tos dienos rinkimus dar ilgai nagrinės įvairūs politikos mokslų specialistai ir eiliniai politikieriai, nes jau prieš šiuos rinkimus buvo aišku, kad jie nebus eiliniai. Teisingai daugelį kartų yra prasitarę patys kvebekiečiai - prancūziškai, angliškai ir kitomis kalbomis kalbantys - apie sunkiai suprantamą, tiesiog lengvabūdišką prancūzų kvebekiečių politinį nusistatymą. Gudrūs visokio politinio plauko šiek tiek apsišvietę politikieriai juos manipuliavo taip lengvai ir sėkmingai, kad iš šalies žiūrinčiam susidarė įspūdis, jog šie žmonės neturi savo nuomonės jokiais klausimais, bet sekė paskui pirmą pasitaikiusį garsiagerklį agitatorių. Ketvirtį šimtmečio sekė paskui Maurice Duplessis ir išlaikė beveik viduramžišką Katalikų Bažnyčios primatą; po Jean Lesage pradėtos "tyliosios revoliucijos" pasuko visiškai priešinga linkme, beveik visiškai nusisukę nuo Bažnyčios, užmiršę gimdyti vaikus ir pradėdami reikalauti atsiskyrimo nuo kitų Kanados provincijų ir pačios Kanados. Su ja, tačiau, anot separatistų keistos filosofijos, būtų palaikoma ekonominė jungtis ir prekyba, ir net tie patys pinigai.

Šie rinkimai parodė, kad separatistų Parti Québecois, išsirinkusi provincijos parlamentan 29 atstovus (penkiais daugiau nei praeitame) ir gavusi 40.2% visų balsų, tebėra rimta pajėga ir tebegraso Kanados federalinei sistemai, nes šį kartą nesislėpdama skelbėsi siekianti įvairiais referendumais Quebec'o provincijai nepriklausomybės. Tikrų ir netikrų intelektualų, kurie beveik visi išsimokslinę ir dvikalbiai, ir kai kurie savo vaikus siunčią į Ontario prov. mokytis, manipuliuojami paaugliai ir gražios retorikos suagituoti studentai bei eiliniai, dar vis tebeseka tokius vadus, kaip dabartinis Jaques Parizeau. Šis, charakteringai, yra išsimokslinęs Anglijoje, daugelį metų tarnavo ekonominiu patarėju Kanados federalinės valdžios atstovams ir buvo apmokamas iš Ottawos, atstovauja šios provincijos "elitą", iš aukšto žvelgiantį į tamsiąją balsuotojų masę...

Robert Bourassa vadovaujami liberalai išrinko 92 atstovus ir gavo 49,9% visų balsų. Per pastaruosius 4 metus jie taip priartėjo prie pekistų, kad kai kuriais atžvilgiais niekuo nebesiskyrė nuo jų. Įvedė įstatymą 178, kuriuo buvo apribotos anglų kalbos teisės šioje provincijoje ir prievarta versdami vaikus lankyti prancūziškąsias mokyklas, atmetė Aukščiausiojo Kanados teismo sprendimą apie žmogaus teisių nepaisymą. Nors ir surinko daugiau balsų, bet pasirode esą baikštūs ir be jokių principų bei nugarkaulio, kaip ir jų bespalvis vadas Bourassa.

KAUNO SUKILIMO MINĖJIMAS 1989 m. birželio 23 d. Nuotr. SIA.

Nustebino liberalus ir įsiutino pekistus angliškai kalbančiųjų teises pasiryžusi užstoti politinė grupuotė susivienijusi po EQUALITY partijos vėliava. Ši partija pasisakė labai aiškiai už vieningą Kanadą ir pilnų teisių suteikimą v i s i e m s šios provincijos gyventojams, neatsižvelgiant kokia kalba jie kalba. Ši partija reikalauja, kad tėvai galėtų leisti vaikus į kokią mokyklą jie nori, ir kad prancūzų kalba nebūtų brukama per prievartą, bet visi užrašai viešai lauke ir viduje krautuvių būtų dvikalbiai. Ji pripažino prancūzų kalbos primatą, bet ne kokios nors

/nukelta į 2 psl...../

PRANEŠA SĄJŪDIS

Vienas iš būdų siekti Lietuvos nepriklausomybės yra teisinis ir parlamentinis kelias. Šiuo pagrindu Baltijos valstybių liaudies frontų ir SĄJŪDŽIO pastangos privedė prie to, kad Kremlius pripažino Molotovo-Ribbentropo slaptų protokolų egzistavimą. Vienas iš svarbiausių politinių uždavinių šiuo metu yra paneigti ir pasmerkti tarybinius 1939-1941 m. įvykių aiškinimus.

Kremlius aiškina, kad Baltijos valstybės savanoriškai įstojo į TSRS, pareikšdamos norą tai padaryti per vadinamuosius liaudies seimus 1940 m. Šią poziciją labai aiškiai pareiškė Aleksandras N. Jakovlevas, TSRS Komunistų partijos politbiuro narys. Jakovlevas, tuo pačiu pripažino, kad slapta sutartis tarp Stalino ir Hitlerio neturėjo legalaus pagrindo. Anot Vito Tomkaus, Lietuvos žurnalisto, Sąjūdžio seimo tarybos nario ir TSRS deputato, "tokio pasisakymo negana. Jie taip pat turi pripažinti, kad mes buvome okupuoti ir, kad 1940 metų rinkimai buvo melas".

Išeivija taip pat gali stipriai prisidėti. Lietuvos Persitvarkymo Sąjūdis ir Lietuvos teisininkų draugija kreipiasi į visą Lietuvos tautą nustatyti ir apklausinėti dalyvavusius ar iš šalies stebėjusius tuometinius įvykius asmenis, ieškant išlikusių dokumentų ir kitos, tų dienų politinę situaciją nušviečiančios, informacinės medžiagos. Vienas iš svarbiausių tiesos įrodymų yra gyvų žmonių paliudymai. SąjūdžioInfo yra paruošęs anketą, kuri susidaro iš Sąjūdžio ir teisininkų draugijos pateiktų klausimų. Kreipiamės į išeivijos vyresniąją kartą prisidėti prie šito gyvybiškai svarbaus reikalo ir užpildyti anketą. Prašome rašyti sava ranka. Taip pat būtų labai vertinga turėti gyvą garsinį įrašą, jeigu įmanoma. Negalintys patys užpildyti anketos arba parūpinti garsinio įrašo, prašome kreiptis į SąjūdžioInfo, kuris suteiks pagalbą. Anketų ir juostų originalai bus laikomi saugioje vietoje, o kopijos bus tuoj pat perduotos SĄJŪDŽIUI. Anketos gaunamos: **SąjūdžioInfo, 7159 S. 7159 S. Whipple, Chicago, IL 60629 Tel.: (312) 476-8469.**

Nepriklausoma Lietuva

Už Lietuvos išlaisvinimą! Už ištikimybę Kanadai!
Pour la liberation de la Lituanie! Loyauté au Canada!
For liberation of Lithuania! For loyalty to Canada!

LEIDĖJAS "NL" SPAUDOS BENDROVĖ.
REDAGUOJA – REDAKCINĖ KOLEGIJA
TELEFONAS: (514) 366–6220

Second Class Mail. Reg. Nr. 1952. Return postage guaranteed. Postage paid at Montreal, CP. Published by the Independant Lithuania Publishing Co., 7722 George St. LaSalle, P.Q. H8P 1C4

Metinė prenumeratos kaina Kanadoje – $ 22.00
Rėmėjo – $ 25.00

P.S. Bendradarbių ar korespondentų spausdinamos mintys nebūtinai turi atitikti redakcijos nuomonei. Rankraščiai gali būti trumpinami ir taisomi redakcijos nuožiūra, grąžinami tik iš anksto susitarus. Už skelbimų turinį redakcija arba leidykla neatsako.

KITI APIE MUS

Apie Lietuvą, Latviją ir Estiją teberašo pasaulio didžioji spauda. Šiaurės Amerikoje dar niekad nebuvo tiek daug ir taip palankiai rašoma apie Pabaltiją. Europos spauda, ypač Vakarų Vokietijos, Prancūzijos, Šveicarijos ir Italijos, dar niekada nėra davusi tiek daug išsamių reportažų apie įvykius Lietuvoje, Latvijoje ir Estijoje. Vakarų Vokietijos milijoninio tiražo DAS BILD taip rašo apie rugpjūčio 23 dienos gyvąją grandinę - Baltijos Kelią: "Nuo Suomių įlankos iki Lietuvos sostinės Vilniaus lietuviai, latviai ir estai, susikabinę rankomis, sudarė iki šiol ilgiausią žmonių grandinę pasaulyje. Buvo visur iškeltos prieškarinės Lietuvos, Latvijos ir Estijos tautinės vėliavos, iškeltos pusiau stiebo ir perrištos juodais kaspinais. Visur skambėjo tų valstybių himnai". Kitame laikraštyje rašoma: "Iš pradžių buvo abejota ar pavyks sudaryti 620 kilometrų žmonių grandinę. Tačiau stebuklas tapo realybe, kai po darbo žmonės rinkosi miestuose, miesteliuose, laukuose ir miškuose, sujungdami rankomis Lietuvą, Latviją ir Estiją, ir taip sumbolizavo tų trijų tautų vienybę".

Gwynne Dyer, žinomas pabaltiečių bičiulis Montrealio dienraštyje THE GAZETTE (rugsėjo 25 d.) vėl atspausdino ilgą reportažą pavadintą INDEPENDENT LITHUANIA IS NOW A PRACTICAL REALITY. Straipsnio pradžioje įdėtas toks įsimintinas Algirdo Kumzės pasisakymas: "Reikia pripažinti, kad didelė lietuvių dauguma nori nepriklausomos Lietuvos, kaip ir dauguma Lietuvos lenkų ir rusų... Žmonių laisvės ir nepriklausomybės troškimas yra stiprus". (Pasakyta š.m. rugsėjo 18 d.)

G.Dyer straipsnis iš Vilniaus taip pradedamas:"Minėtasai pasikalbėjimas iš esmės nenustebina, bet Algirdas Kumzė yra Lietuvos Komunistų partijos Ideologijos sekretoriaus pavaduotojas. Dar daugiau, jis ir daugelis jo kolegų komunistų daro viską, kad Lietuvos nepriklausomybė nuo Maskvos taptų legalia realybe. Ji jau yra, kad ir sąlyginiai, praktiška realybė. Kol, ir nebent, Maskva pasiųs tankus, sovietų galia Lietuvoje tėra tiktai mandagi fikcija, už kurios lietuviai jau išsilaisvino save.

Tiktai tokie dalykai, kaip niekinami rubliai, kurie pretenduoja į pinigus, ir jauni sovietinės armijos kareiviai, vaikštinėjantys mieste, primena tau, kad tai vis dar yra oficialiai Sovietų Sąjungos dalis".

Autorius teigia: "1989 metų pradžioje - tvirtina Kumzė - klausiant ar pritaria daugpartinei sistemai - buvo geras klausimas, norint atskirti konservatyviuosius komunistų partijos narius nuo liberaliųjų ir radikaliųjų. Dabar toks klausimas yra beprasmis, nes mes faktiškai jau turime daugpartinę sistemą".

Gwynne Dyer tada nurodo, kad Lietuvoje jau įsisteigė Demokratų partija ir netrukus oficialiai pasiskelbs Socialdemokratų ir Krikščionių Demokratų partijos. Kumzė esąs tvirtai įsitikinęs, kad komunistai taikiai perleis valdžią opozicijos partijoms, jeigu šios laimės rinkimus į Lietuvos Aukščiausiąjį sovietą (parlamentą), kurie numatomi sekančių metų vasario mėnesį.

Lietuvos Komunistų partijos lyderis Algirdas Brazauskas turįs 91 nuošimtį populiarumo krašte, taigi, daugiau negu Sąjūdis. Ekonominė situacija esanti nekokia, bet "kalbos laisvė yra pilnai praktikuojama, politinis pliuralizmas šiuo metu oficialiai įvedamas ir nuo kitų metų sausio 1 dienos bus įvesta ir ekonominė nepriklausomybė".

Autoriaus nuomone, Lietuvoje nepriklausomybės sąjūdis yra toliau pažengęs todėl, kad Lietuvoje yra bent 80% lietuvių, iš 3½ milijonų gyventojų skaičiaus, ir todėl, kad SĄJŪDIS turi glaudžius bendradarbiavimo santykius su Komunistų partija. Jis toliau cituoja Romualdą Ozolą, Sąjūdžio leidinio ATGIMIMAS redaktorių, kuris patvirtina autoriaus teigimą, jog SĄJŪDIS efektingai naudoja Komunistų partiją, kaip skydą ir fasadą, kad galėtų lengviau apsiginti nuo Maskvos pykčio ir nepasitenkinimo, manevruojant nepriklausomybės link.

Pabaigoje Dyer nurodo, kaip palaipsniui SĄJŪDIS planuoja atsiekti nepriklausomybę. Pirmiausia, Lietuvos Komunistų partija pasiskelbs autonomine nuo Maskvos (Kumzės tvirtinimu, bent 70% Lietuvos komunistų nori atskiros, nuo Maskvos nepriklausomos, partijos). Antrasis žingsnis būtų laimėjimas rinkimų į Lietuvos Aukščiausiąjį sovietą (tarybą, parlamentą), po kurio gal ir Komunistų vadovaujama vyriausybė jau atvirai siektų nepriklausomybės, kaip tai atsitiko Lenkijoje. Po to, būtų pradėta tartis su Maskva dėl Raudonosios armijos statuso, kuris turėtų pasikeisti iš "okupacinės pajėgos" į mokančio nuomą svečio, legaliai liekančio savo bazėse ir apsipirkimo punktų ribose. Galiausiai, turėtų būti pravestas referendumas - maždaug po 18 mėnesių - kuriame Lietuvos gyventojai galėtų laisvai pasisakyti už nepriklausomybę.

Autorius straipsnį baigia: "Tai, žinoma, planas, kuris priklausys didžia dalimi nuo to, kiek Maskva respektuos arba varžys demokratinius principus. Apie tai Vytautas Landsbergis, SĄJŪDŽIO pirmininkas, pasakė tik tiek: "Pamatysime". Bet lietuviai visa tai tikrai bandys įgyvendinti, o galėjimas panaudoti Komunistų partiją Trojos arkliu yra didelis taktinis pranašumas".

Įdomus ir mums jau žinomo Christopner Young straipsnis, atspausdintas THE GAZETTE rugsėjo 23 d. numeryje, kuriame jis sumaniai nagrinėja bendrą dabartinę padėtį Sovietų Sąjungoje ir Gorbačiov'o pastangas išspręsti painų tautinų respublikų laisvėjimo klausimą.

Paminėtini šia proga ir du laiškai, atspausdinti THE GAZETTE, skaitytojų pasisakymų skyriuje. V. Liudas THE GAZETTE rugsėjo 14 d. numeryje taikliai atsako A. Motyl'ui: "Alexander Motyl (Comment, Sept. 5 "Baltic People Are on Wrong Road to Freedom") tvirtina, kad "Stalinas atidavė lenkų miestą Vilnių Lietuvai". Vilnius buvo per šimtmečius ir vis dar yra Lietuvos sostinė. Neteisinga vadinti Vilnių lenkų miestu, lygiai kaip būtų neteisinga Paryžių vadinti vokiečių miestu, nes jis buvo okupuotas vokiečių".

To paties dienraščio rugsėjo 25 d. numeryje Albert Caune atsako "NL" jau minėtam marksistui Québec'o universiteto profesoriui: "Manau, kad David Mandel visiškai klysta, lygindamas anglus kvebekiečius su rusais Baltijos valstybėse (žiūr. rugsėjo 11 d.). Būdamas istoriku, jis turėtų žinoti, kad: • Anglai kvebekiečiai įsikūrė ir gyvena šiame krašte šimtmečius. Tuo tarpu rusai į Baltijos kraštus atėjo karo metu, paskui tankus ir šarvuočius, kaip pvavergėjai ir okupantai; • Anglai kvebekiečiai padėjo šį kraštą sukurti ir padaryti pasiturinčiu. Tuo tarpu rusai vogė ir plėšė, ką tiktai galėjo, paversdami pasiturinčias ir pačias save išlaikančias Baltijos valstybes skurstančiais kalėjimais".

/ .....atkelta iš 1 psl./

SAVAITINIAI ĮVYKIAI

mažumos sąskaiton. EQUALITY partija išrinko 4 atstovus, nugalėdama žinomus liberalų kandidatus tokiose rinkiminėse apylinkėse, kuriose liberalai nebuvo niekada pralaimėję, bet laimėdavo keliolikos ir net keliasdešimties tūkstančių balsų dauguma. Šis antausis Bourassai gal ir sugebės įtikinti šios provincijos politikierius, kad kitakalbiai kvebekiečiai drįsta išeiti viešai ir ginti savo teises, kurios yra garantuotos Kanados Žmogaus Laisvių dokumente ir net pačios Québec'o provincijos panašiame Žmogaus Laisvių pareiškime.

Toks netikėtas ir aiškus protesto balsas šioje provincijoje gal ir pabudins tuos fanatikus ir rėksnius, kurie bandė ne prancūzų kalba kalbančius šioje provincijoje padaryti kažkokiais kelintaeiliais piliečiais, kalbančiais kažkokia leisgyvia ir nepriimtina kalba. Gal jie prisimins dabar, kad prancūzų kalba niekai prarado savo pasaulinę svarbą ir a n g l ų k a l b a yra pati populiariausia pasaulyje vartojama kalba. Taip pat, kad norint išlaikyti savo kalbą ir savo kultūrą ir ją perteikti kitiems, galima tiktai patrauklumu ir kultūringa įtaiga, bet ne jėga ir panieka. •

SPĄSTAI, PINKLĖS IR ŽABANGOS

Algimantas E i m a n t a s

Dar Brežnev'ui sėdint Kremliaus soste, laisvojo pasaulio politikai pramatė kylančią krizę Sovietų Sąjungoje. Komunizmui siekiant pasaulio dominacijos, ekonominė ir politinė padėtis vedė Maskvą beviltišku keliu į betvarkę, trūkumus ir imperijos susiskaldymą.

Gorbačiov'ui perėmus valdžią į savo rankas, daug kas galvoja, kad pakito komunizmo siekiai. Tie, kurie nėra pergyvenę ar patyrę raudonojo siaubo, be abejo yra įsitikinę, kad Gorbačiov'as tolsta nuo stalinistinės ideologijos ir ieško būdų suartėti su kapitalizmu. Jis lyg keičia komunizmo veidą, siekdamas savo piliečių gerovės ir apsimeta esąs nusiginklavimo šalininkas bei visuotino karo priešininkas. Kyla įtarimas, kad jo naujoji politikos kryptis tėra tiktai kaukė, už kurios jis slepiasi.

"Persitvarkymas ir atvirumas" virto trapiu voratinkliu, virpančiu audringų įvykių eigoje, kuriame glūdi Gorbačiov'o viltys išklampoti iš pelkyno, į kurį įvedė jo pirmtakai. Sovietų Sąjungai grėsė ir tebegresia visapusiškas bankrotas: ne tik ekonominis, bet ir politinis, vedąs į imperijos žlugimą. Būdamas sumanus politikas, jis irgi pramatė komunizmą esant dideliame pavojuje. Toliau sekti Stalino ir Brežnevo keliais buvo neįmanoma. Nutarė pagrindinai pakeisti užsienio politikos kryptį ir tuomi išsigelbėti iš pražūtingos padėties.

Jis padarė išvadą, kad praeities žygiai prieš demokratiją buvo labai nesėkmingi. Nugalėti laisvąjį pasaulį vien tik savo ištekliais buvo neįmanoma, nes kritiška padėtis Sovietų Sąjungoje išsivystė vien tik bandant išlaikyti karinį balansą prieš Vakarus. Tuomet Gorbačiov'as suplanavo būdą išnaudoti laisvojo pasaulio silpnybę komunizmo labui.

Jau prieš kelis metus Sovietų Sąjunga davė suprasti demokratiškiems kraštams, kad ji pageidauja investacijų ir paskolų iš kapitalistinių valstybių. Gorbačiov'as plačiai atvėrė duris tai idėjai, nes jis kėsinasi panaudoti vakariečių resursus kovoje prieš juos pačius. Tokiais gudragalviavimais jis tikisi išgelbėti savo imperiją nuo pražūties, atnaujinti savo jėgas (politines ir militarines) ir vėl tapti atkakliu demokratijos priešu.

Galima spręsti, kad finansininkai, investavę Sovietų Sąjungoje nemažas sumas, ateityje darytų visokias nuolaidas komunizmui, apsaugojant paskolintąjį turtą. Nuolaidos, daromos komunizmui, yra žalingos demokratiniams principams, niekuo nesiskirdamos nuo Chamberlain'o naivumo, nusileidžiant HITLERIO reikalavimams prieš II-ąjį Pasaulinį karą. Betkokie vakariečių pataikavimai Maskvai ir betkoks Sovietų Sąjungos išsilaviravimas kenktų ir Lietuvos suverenumo siekiams.

Nemažesnį pavojų Lietuvos savarankiškumo siekiams galima pastebėti kruvinuose Gruzijos įvykiuose, angliakasių streikuose, Azarbeidžano riaušėse ir kitur. Gorbačiov'as yra Gruzijon nusiuntęs kariuomenę su pretekstu "palaikyti tvarką". Tąja tvarka jis slopina etninės savivaldos geismus. Ginklu yra grasoma nekelti Sovietų Sąjungai žalingų reiškinių.

Daug ekonominės žalos padarę angliakasių streikai beveik išvedė Gorbačiov'ą iš kantrybės. Jis pažadėjo angliakasiams daugelį reformų, bet taip pat pabrėžė, kad jeigu streikai nesibaigs, jis bus priverstas imtis griežtų priemonių. Visa tai reiškė ginklo prievarta grąžinimą darban.

Aišku, tokiu atveju būtų pasipriešinta, bet laimei, streikuotojai buvo patenkinti Gorbačiov'o pažadais. Sėkmingo ginčo užbaigimo dėka išvengta ginkluotų susirėmimų ir žmonių aukų. Kitaip įvykus, būtų neigiamai paveikę į taikų Lietuvos užmojį - besąlyginę autonomiją.

Sykį Gorbačiov'ui panaudojus jėgą numalšinti "neklaužadas", būtų sunku atsisakyti tokio pat elgesio ir su tautinio atgimimo sąjūdžiais Pabaltyje. Gorbačiov'as yra jau paruošęs dirvą karinių pajėgų intervencijai, nes perspėjo Lietuvą, Latviją ir Estiją "per toli nuėjus" savarankiškumo keliu. Reikia tikėtis, kad mūsų kraštas išvengs raudonarmiečių antplūdžio savo santūriu, teisėtu, taikiu, bet ryžtingu elgesiu, siekiant visapusiškos nepriklausomybės.

Aukščiausiojo Sovieto pripažinimas ekonominės nepriklausomybės Baltijos kraštams nuo 1990 m. sausio mėn. 1 dienos, yra vertas ypatingo dėmesio. Tik prieš porą metų tokia galimybė, nors ir nešimtaprocentinė, buvo visų mūsų tautiečių svajonė. Reikia manyti, kad mūsų tautos vadovai sieks krašto gerovės sėkmingai išvystydami aukštą ekonominį lygį ir visuotinę gerovę žmonėse. Nebereikės atsiskaitinėti su Maskvos biurokratais ir ypač nė nepaisyti jų nurodymų. Koneveik visa gamyba ir pelnas liks Lietuvos gyventojų naudai ir krašto progresui. Tai džiuginantis laimėjimas.

Šalia to reikia neužmiršti, kad ši pergalė buvo įmanoma Gorbačiov'ui pritariant. Jis irgi nori matyti Lietuvą, Latviją, Estiją progresuojant; jis geidžia Pabaltijo kraštus regėti ekonominėje konkurencijoje su laisvuoju pasauliu; jis ilgisi tos dienos, kada baltiečiai liktų pavyzdžiais kitoms Sovietų Sąjungos respublikoms. Tai būtų jo "perestorikos" vaisius...

Pabaltijo ekonominiai gabumai yra gerai žinomi. Reikia tik pažvelgti, kas buvo savarankiškai atsiekta per tą trumpą Nepriklausomybės laikotarpį bet sunku pasakyti, ar kitos Sovietų Sąjungos respublikos yra tam pajėgios. Jeigu Pabaltijo kraštų gerovė žymiai prašoktų kitų respublikų ekonominį lygį nepriklausomybės dar neatgavus, galima lauktis tarybinių imigrantų antplūdžio. Lietuvoje galėtų atsitikti taip, kaip dabar jau esama Latvijoje ir Estijoje. Ten ateiviai sudaro jau beveik pusę tų kraštų gyventojų. Atėjūnai iš už Volgos ir Uralo turi tendencijos nutautinti kraštą - įvyksta sąmoninga rusifikacija. Ir to Gorbačiov'as trokšta.

Atsižvelgus į minėtą galimybę, būtų laikas jau dabar įstatymiškai apsisaugoti nuo tokio nepageidaujamo atvejo. Tik atgavus pilną nepriklausomybę ši grėmė savaime išsispręstų.

Kaune sukilimo minėjimas birželio 23 d., 1989 m. Nuotr. SIA.

REMKIME KANADOS LIETUVIŲ FONDĄ!

Iki šiol šis fondas išleido per 500,000 dolerių lietuviškai kultūrai, menui, švietimui paremti. Pagrindinis fondo kapitalas yra neliečiamas, tiktai palūkanos skiriamos lietuviškai veiklai įvairiose srityse.

Sudarydami testamentus, bent dalį turto palikime **Kanados Lietuvių Fondui** (Lithuanian-Canadian Foundation).

Tapkime šio fondo nariais ir aukokime jam! Visos aukos atleidžiamos nuo valstybinių pajamų mokesčių.

Testamentines ir kitas aukas siųsti:

Lithuanian-Canadian Foundation,
1573 Bloor St. W., Toronto, Ont. M6P 1A6.

Šio fondo šūkis: **Kapitalas Lietuvai, palūkanos lietuvybei išeivijoje!"**

AMŽINO ĮŠALO ŽEMĖJE

/ tęsinys /

Ojaras MEDNIS

Iš skyriaus "TRYS SĄSIUVINIAI"

1942 METŲ RUGPJŪČIO 25-oji. Adresas: Krasnojarsko sritis, Turuchano rajonas. Lebedjevo kaimas.

Sutinkančių žvilgsnių palydėti, nuvargusiu žingsniu kopiam skardingu kranto šlaitu į sodžių. Namai - apie dvidešimt - pastatyti iš taigos atkariautos žemės sklype, ne didesniame kaip penki šeši hektarai. Aplink tankumynai *kaip ir kitoj pusėj. Sodžiaus centre laukymėje* mūsų laukė pirmininkas. Jo veido bruožai buvo labai panašūs į mongolų - išsišovę skruostai, įkypos akys.

Jis pagal sąrašą mus, atvykusius, patikrino, suskaičiavo. Tada nuvedė nakvynės į statomą klubą. Jis buvo dar be stogo, tiktai su langų kiaurymėmis. Tenai, kovodami su kraugeriškais, skaudžiai geliančiais uodais, praleidome pirmąją naktį. Ryte visus krėtė drebulys. Ne, *ne nuo šalčio*. Karštligė prasidėjo nuo uodų ir mašalų sugėlimų. Reikia tikėtis, kad praeis. Saulė jau aukštai, bet atrodo, kad *apie mus niekas nė nežino*. Tik tautiečiai atėjo. Susipažįstame. Išsiaiškiname, kad pastogės nuolatiniam gyvenimui reikia ieškotis patiems arba kastis žemines. Mūsų šeima su Briedžiais pastogę sukalbėjom daugiavaikės šeimos name. Mums paskyrė atskirą kambarį namo gale. Susiradome seną, išdegusią geležinę krosnelę, latvių berniūkščių padedami, iš jaunų berželių šakų pasidarėm gultus. Plyšius tarp sienojų *užkamšiau samanomis*.

Pirmoji staigmena buvo kvietimas į sodžiaus krautuvėlę. Ten pagal parašą mums kievienam davė po 500 g. duonos, 400 g. cukraus (?!) ir 250 g. sviesto (!?). Netikėjom savo akimis. Kaip didžiausią brangenybę suvynioję į motinos skarą, visa parnešėme namo. Nežinojome, ką daryti: valgyti tuojau pat ar dar palaukti.

Kitos dienos praėjo susipažįstant su visais nutremtaisiais. Tokių čia buvom 78.

Be latvių, čia gyveno visa suomių šeima, atitremta iš *Karelijos - Suomijos respublikos*.

Čionykščių gyventojų pavardės buvo Jarkovai ir Popovai. Iš to galėjai daryti išvadą, kad senais laikais čionai atitrėmė dvi šeimas, ir per kartų kartas radosi didelė giminė, apgyvenusi šį atkampų Sibiro sodžių. Vietiniams išaiškinta, kad mes esą liaudies priešai ir kad per mus kilęs karas, kuris dabar paėmęs beveik visus sodžiaus vyrus. *Tokia žinia mums nežadėjo nieko gera*.

Sodžius visiškai atskirtas nuo pasaulio. Su juo nėra jokio ryšio. Nėra elektros, telefono nei telegrafo, nėra nė žemės kelio. Kaimyninis sodžius už 18 kilometrų. Paštą ir maisto produktus atplukdo laivu kartą per du mėnesius. Žiemą tarp sodžių susisiekiama rogėmis. Jomis į miestus pristatomi taigoje sumedžiotų žvėrelių kailiai, atvežamas paštas. Užtat dabar, navigacijos periodu, kiekvieno laivo laukiama su nekantrumu. Čionykščiai laukia žinių iš fronto, mes - laimingo laivo, kuris parvešiąs į gimtinę. *Fronte dedasi dideli dalykai, ir drauge mirties* pranešimai vis aiškiau parodo į mus nukreiptą neapykantą. Pasakoma ir stačiai, kad visų nelaimių kaltininkais esantys *mes*. Sodžiuje yra tik vienas žmogus, kuris bent jaunajai kartai bando praplėšti akis, apšviesti protą. Tai kaimo keturmetės mokyklos mokytoja iš Leningrado. Nutarta, kad mudu su seseria taip pat tęsime mokymąsi. Šnekamąją kalbą ir skaitymą moku užtektinai gerai, tad galiu pradėti nuo ketvirtos klasės. Kartu su manimi mokysis taip pat Valdis Rimeikas ir dar pora latvių berniukų.

Ligi mokyklos dar keletas dienų. Jas išnaudoju malkom ruošti. Kol kas jos ne problema - malkų užtenka. Tik eik pakrante ir rink į maišą. Didelė upė dosni. Joje daug vertingų žuvų, ji išmeta į krantus ir daug malkų - tiek smulkmės, tiek gerų, sveikų sienojų.

Darbingi tremtiniai išsiųsti į taigą ruošti malkų garlaivių katilams kūrenti. Motina dėl ligos; kuri jau taip *toli pažengusi, kad mažiausias susijaudinimas* baigiasi priepuoliu, - atleista nuo darbo kolūkyje. Bet ji triūsia kiek tik galėdama, kad uždirbtų pragyvenimui. Ką tik pasiuvo vatinuką, už jį gavo 25 rublius ir porą žuvų. Verčiamės taip pat ir bruknėmis. Taigoje jų labai daug ir didelių kaip vyšnios. Uogas parduodame praplaukiančių laivų keleiviams, savaeigių baržų komandoms. taip pat vietiniams. Uogos gan *menkas pajamų šaltinis, nes už jas* temoka po du rublius už litrą (pienas kainuoja aštuonis rublius), bet prašome, kad atsimokėtų duona, degtukais ir kitokiomis smulkmenomis, nes nieko kito iš maisto produktų tuo tarpu mums nesiruošiama skirti.

RUGSĖJO 1-ąją pradedame mokytis. Mokykla, tokia *pat rąstų troba kaip ir visi namai*, buvo sodžiaus gale. Klasė viena, o joje drauge mokosi dviejų klasių (I, III) mokiniai. Antroje pamainoje - kitos dvi klasės (II,IV). Yra patalpa pasivaikščioti per pertraukas. Mokytojai čia pat irgi yra kambarys. Mokykla turi po du tris kiekvieno dalyko vadovėlius, todėl jie, ruošiant namų darbus, keliauja per rankas. Ir su sąsiuviniais labai striuka. Dailyraščiui *įžulnias linijas prisieina susibraižyti ranka*.

Popierių reikia naudoti taupiai, užtat paraščių sąsiuviniuose nepaliekame. Rašalą taisomės iš cheminių pieštukų *ir vandens*, o vietoje plunksnakočio daugumas mokinių nešiojasi pieštuką su siūlais privyniota plunksna. Rašalo buteliuką kiekvienas nešasi namo. Kitaip neišeina, nes vagia. Mes su Valdžiu Rimeiku sėdime viename suole. Mokomės gerai. Man ypač sekasi rašyti diktantus. Valdis, o ypač jo sesuo Astra, yra telentingi piešėjai. Laimei, jiems dar likę iš Latvijos atsivežtų spalvotų pieštukų. *Mokyklai piešiame įvairius plakatus su gyvosios ir negyvosios* gamtos dalykais. Didelę nuostabą vaikams sukėlė lėktuvai, tankai, automašinos, tramvajai, dideli namai, tiltai ir kiti daiktai. Jie patikėjo tik tada, kai mokytoja patvirtino, kad tokie daiktai yra.

Mokytoja juo toliau, tuo daugiau simpatijų rodo mums latvių vaikams. Jinai supranta, iš kurio krašto esame kilę, kokioje aplinkoje auginti, atjaučia mūsų dalią. Jinai norėtų padėti visiems. Bet ji ir bijosi nemalonumų, kuriuos gali užsitraukti, jeigu kas nors sužinotų. Todėl kartais, *kai visi vaikai išsivaikščioja* po namus, jinai mane pasikviečia ir vaišina sriuba ar karšta arbata su tešlainiais. Pas ją aš einu kaip į šventyklą. Mažame kambarėlyje švaru ir šviesu. Ant langų - užuolaidos, ant lovos - -didelės pagalvės, įvilktos į baltus užvalkalus. Aš pasakoju apie gyvenimą Latvijoje, jinai - apie savo Leningradą (gaila, kad nesu užsirašęs jos pavardės ir neatsimenu net vardo).

Artėja antrasis tremties ruduo. Bet vis tiek dar tebelaukiame savojo vilties laivo. Kasdien einame į taigą brukniauti. Mokytoja įkalba bruknių susivirinti žiemai - -šiaip, be cukraus. Būsiantis geras C vitamino pakaitalas. Iš beržų tošies primeistrauju kvardratinių dėžučių, į jas supilame uogienę. Tošies indų, ir kampuotų, ir apvalių turi kievieną čionykštė šeima.

Tokiuose induose sūdome grybus, jų čia labai daug. Ir vėl susiduriame su keistenybe: ūmėdes ir lepšius, visus *baltus grybus jie laiko nuodingais*. Vietiniai didžiai stebėjosi, kaip mes dar gyvi, nes jie tevalgo tiktai grūzdus (jei kirminų nepagraužti).

RUGSĖJO 25-ąją švenčiu savo 13-ąjį gimtadienį. Mama iš rupių kvietinių miltų išvirė leistinių sriubos, pabaltino nugriebtu pienu.

SPALIO 2-ąją iškrito pirmasis sniegas. Upė iš aukštupio praneša prošal pirmąjį ižą. Tai ženklai, kad žiema jau už durų.

SPALIO 4-ąją sustojo laivas, matyt, paskutinis šiais metais. Senieji Briediečiai prašo motiną nunešti laivan šiokių tokių dar likusių daiktų. Už juos mama gauna 30 rublių. Mes patys daugiau nebeturime ko parduoti ar iškeisti į produktus. Liko tik du labai brangūs daikčiukai, bet motina nesiryžta su jais skirtis. Tai tėvo auksinis laikrodis su grandinėle ir motinos sutuoktuvinis žiedas.

SPALIO 30-oji, sekmadienis. Latviai pagal tradiciją pratę sekmadieniais susirinkti draugėn improvizuotoms pamaldoms. Tai daroma troboje, kurioje yra didžiausias *kambarys ir gyvena daugiausia šeimų. Vienas, pats nenu*tuokdamas kaip, turėjo dar iš Latvijos Naująjį Testamentą. Iš jo vienas pirmiausiai skaito žodžius, o kiti gieda šventas giesmes. Protarpiais kalbamės, samprotaujame, spėliojame, koks likimas mūsų laukia. Bendri susiėjimai uždrausti. Tai darom slapčia ir patylom.

Astros Rimeikos sveikata vis blogėja. Plaučių tuberkuliozė. Bet jai tiktai šešiolika! Medicininės pagalbos jokios. Jei ir būtų - viskas per vėlai.

Vis trumpėja mano pastabų eilutės, nes viena diena darosi panaši į kitą, kaip du... daug pilkų ir sunkių dirvos akmenų. Pradeda stigti popieriaus. Pagelbsti mokytoja. Jinai atiduoda senas mokyklines knygas, iš jų išplėšiu pirmąjį ir paskutinįjį neprispausdintus lapus.

LAPKRIČIO 9-ąją Jenisėjus užšąla. ir po kelių valandų ledą kaip kailiniais užkloja stora sniego danga.

Mums dar išskiria duonos - 500 g. žmogui, daugiau nieko. Duona ne visa vienodai gerai iškepusi, užtat visi siekiasi žiauberės. Alkis toks, kad atsiimtą duonos normą paprastai suvalgom vienu moju. Ir kad nebegalvotume apie valgį, stengiames iš ryto ilgiau numigti, mažiau judėti (kaip pasirodė *valiau, tai buvo pirmieji skorbuto* simptomai).

Kai einu į taigą malkų, šviežiame sniege gerai matau *gos gyventojų pėdas*. Medžiotojai, kurių sodžiuje belikę labai mažai, į taigą leidžiasi labai toli. Tenai jie praleidžia savaitę, nakvoja medžiotojų buveinėse ir grįžta į sodžių. Atiduoda žvėrieną, atsiima už tai maisto ir šaudmenų ir grįžta atgal į medžioklės vietas. Pirmiausia medžioja voveres, su sląstais gaudo baltuosius šermuonėlius, kilpomis gaudo baltąsias šiaurines jerubes ir lapes. *Kad išsilaikytų ant gilaus sniego, medžiotojai prisitaiso* prie kojų ypatingas slides. Jos yra daugmaž 30 cm. pločio ir nedaug teužlenktu pirmgaliu. Slidės aptrauktos šiaurinio elnio oda. Jos šliaužia pagal plauką, bet jei netyčia kojos paslysta atgal - jas stabdo, nes slysta jau prieš plauką. Kojas medžiotojai apsiauna šunų kailių pušnimis - untais. Kad kojos nešaltų, untus aplieja vandeniu, jie apledėja. Vietoj kojinių apsivynioja autus, bet po jais pasideda šieno. Ir man motina iš maišinės medžiagos pasiuvo šitokį autuvą. Kad jis būtų šiltas, tarp medžiagos *įsiuvo vatos. Šitokia batų pora* atsiėjo dešimčia centimetrų sutrumpėjusį mūsų vatinį užklotą. Bet kas daryti? Juk esu vienintelis vyras mūsų kambaryje, vienintelis galintis parnešti iš upės vandens ar iš taigos malkų. Dėdė Briedis jau toks silpnas, kad net su ramentais kartais negali paeiti. Stengiuosi kiek galiu, bet malkų mažoka. Krosnelę reikia kūrenti be pertraukos. Į pagalbą ateina seni viengungiai iš *kaimyninių namų. Atsilygindami* Briedžiai jiems įpila sriubos dubenį (jei turi, arba įduoda kokį rublį. Pinigų jiems senukams dar užtenka).

Mūsų valgiaraščio naujovė! Paskanaujame sūdytame vandenyje virtos voverės. Skani, tiktai mažoka trim žmonėm vienos voverytės. Voverė be kailio kainuoja tris rublius! Jei kada nors bus lemta sugrįžti gimtinėn, patvirtinsiu, kad voverės mėsa skanesnė už zasies kepsnį.

LAPKRIČIO 22-oji. Nėra iš ko išsivirti kokį skystą srėbalą. Pamėginome iš turnepsų. Tai kažkoks pašarinių burokų porūšis, kažkoks hibridas, ganėtinai kartus. Motina jų išvirė vandenyje, uždarė mažumėle miltų. Valgyti galima. Po ilgo laiko krautuvėje davė po du litrus žibalo *kiekvienam kambariui, kuriame gyvena tremtiniai*.

GRUODŽIO 1-oji. Nors esame palyginti arti Poliarinio rato, oras pakenčiamas ir giedras. Mokykloje repetuojame pjesę "Robinas Hudas". Aš irgi dalyvausiu. Vadinasi, mano rusų kalbos mokėjimas tikrai pakenčiamas. Be abejonės, tai pasiekta skaitant daug rusiškų knygų. Atmintinai *esu išmokęs daugelį Nekrasovo, Puškino, Krylovo eilė*raščių. Skaitydamas mažiau jauti alkį.

GRUODŽIO 4-oji. Krautuvėje revizija. Duoną dabar *dalija tuberkulioze sergantis kaimo deputatės sūnus* jų pačių namuose. Baiminamės, kad bacilos nepriliptų ir mums. Bet ir gerai, nes jis, be perstogės kosėdamas, dažnąkart užmiršta pažymėti, kad duoną davęs. Tai įsidėmim ir tada po kiek laiko einame antrukart, atsiimam antrą porciją.

GRUODŽIO 16-ąją skiriuosi su savo mažai dėvėtomis mokyklinės uniformos kelnėmis. Jos buvo dar iš Rygos. gauname 300 rublių.

Žemiausią temperatūrą -55%C patiriame gruodžio 18-ąją. Net vietiniai nepamena tokių šalčių. Bijau, kad nepradėtų gelti aštriu reumatizmu pasiligojusios kojos. *Bet ne, oras labai sausas, todėl didelio šalčio taip nejusti*. Lyg tyčia, motinai liepia eiti į miško darbus malkų pjauti. Apmūturiuojam visokiom lupatom, aprišame karnų virvagaliais. Dar apgobiame notiną skara ir išleidžiame nežinodami, ar bepareis. Parėjo nusigalavusi, o kitą dieną ėjo vėl. Tada paleido. Dėl ligos.

/ bus daugiau /

TORNADO - URAGANO YPATYBĖS

Kanados agrometeorologas, dirbantis Guelph Universitete, aiškina uraganų-tornadų ypatybes. Tikrumoje, tai yra labai lokalizuota staigi vėtra su stipriais žemo slėgimo centrais, kuriuos sukuria įnirtusiai besisukančios, besimaišančios oro masės. Uraganai dažniausiai susiformuoja, *kur šiltas, drėgnas oras* susiduria su vėsiu, sausu oru. Kuomet stiprėja tų dviejų oro masių kontras - tas, atitinkamai stiprėja vėtra.

Uraganai-tornadai pasižymi nepaprastai stipriais vėjais, kurie paskui pasidaro nirtulingais sūkuriais. *Išcentrinė jėga ir stiprus* spaudimo pasikeitimas tarp centro ir sūkurio periferijos įtraukia orą į sūkurį, kuris pakyla, atvėsta ir kondensuojasi.

T. Gillespie aiškina, kad *uragano viduryje susi*daręs žemas spaudimas yra pastatų subyrėjimo priežastimi. Natūralus žmogaus instinktas yra užsidaryti nuo audros, bet geriausias apsisaugojimo metodas uraganui ištinkant. yra atidaryti duris ir langus, kad išsilygintų oro spaudimas.

Uraganus sunku iš anksto nuspėti dėl to, kad jie trumpai veikia, klydinėja, keičia greitį, kol pasirenka "nutūpimo" vietą. Todėl tornado pavojus skelbiamas, kai jis yra susidaręs ir matomas. Kartais meteorologai pradeda skelbti "tornado stebėjimą" (tornado watch/, kai oro sąlygos pasikeičia ir didelės šalto *ir šilto oro masės* pradeda maišytis.

/ Vertė b.n."Canadian scene" Issue 1294, 29 september, 1989/.

Mūsų tikslas parduoti pigiau, negu kitos krautuvės.

Importo - eksporto bendrovė ENCHANTĖ INC. malonia praneša, kad yra atidariusi savo parduodamų europietinės sistemos video aparatų ir kitų reikmenų *taisymo ir naujų dalių* skyrių VILNIUJE. Bendrovė užtikrina parūpinimą visų dalių su vienerių metų garantija.

Skyriui vadovauja **Vidimantas Kėkštas,** VILNIAUS SPORTO RŪMŲ pramoginių renginių vyriausias garso režisierius.

Taip pat savo krautuvėje turime:

SONY, PANASONIC, HITACHI, SHARP, PHILLIPS, FISHER, AKAI, SANSUI, TOSHIBA, FUSI, NEC, GRUNDIG, SIEMENS, SANYO, J.V.C., I.T.T.

Will this equipment work if I move away from Canada?

U.S.S.R.

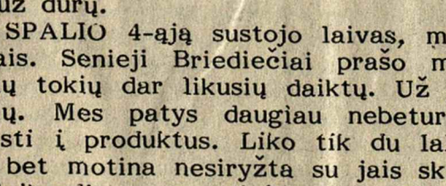

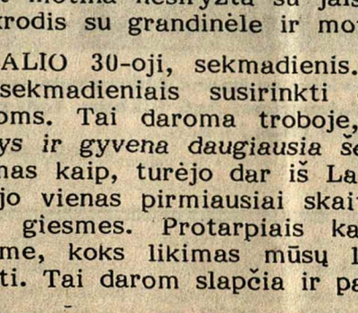

EUROPE

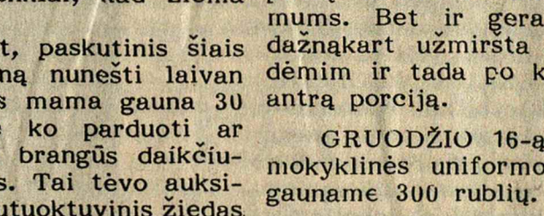

110/220 VOLTS

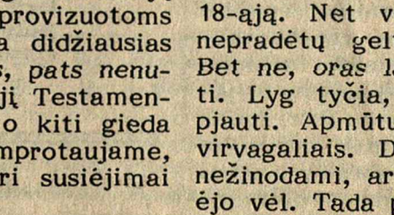

AFRICA

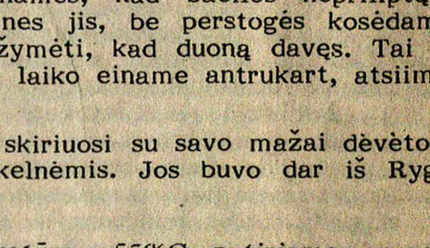

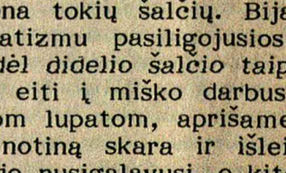

SHARP PRODCUTS FOR SHARP MINDS!

It does if you buy from us !!!

ENCHANTE IMPORTERS EXPORTERS

110/220 V • MULTI-SYSTEM • T/V • VIDEO • AUDIO • APPLIANCES • CRYSTAL & CHINA

2938 Dundas St W.
(Just west of Keele St.)
769-0631

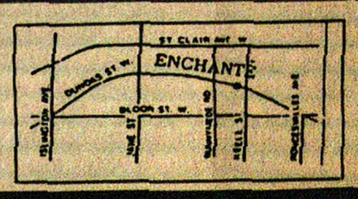

KULTŪRINIS PUSLAPIS

Viktoras Petravičius. MANO TĖVYNĖJE

notyrininkės I. Korsakaitės paskaita apie jo darbus ir parodyta filma.

1984 m. ilgiau kaip mėnesį laiko vyko jo paroda, surengta Midwest Museum of American Art Elkhart'o mieste, Indianoje. Paroda pavadinta: Viktoras Petravičius: Master of the Monoprint. Šis Muziejus yra įsigijęs 37 Petravičiaus darbus.

Kaip kuryboje, taip ir gyvenime, Viktoras Petravičius buvo savita, originali asmenybe, kartu liaudiškas ir modernus, kurybingas, nors artejo prie 80 m. amžiaus žiaus.

1949 m. V. Petravičius buvo išleidęs savo lino raižinių monografiją, jo darbų yra taip pat atspausdinta bendroje keturių grafikų -Augiaus, Petravičiaus, Rato ir Valiaus - monografijoje 1946 m. Reikia tikėtis, kad minėtosios jo darbų filmos kopijas turi ir mūsų archyvai ar muziejai. Tad lieka vienas didelis kultūrinis uždavinys - išleisti Viktoro Petravičiaus monografiją. Dabar, technikai ištobulėjus, jis vertas geros skaidrių kolekcijos. Jomis būtų galima sudominti ir muziejus ir meno mokyklas, kaip švietimo priemone Amerikoje ir Kanadoje, Australijoje ir Europoje, o taip pat ir mūsų kad ir įvairiose stovyklose, supažindinant su mūsų dailės žymiuoju kūrėju. Kyla ir mintis, kad reikia padaryti žymiųjų mūsų dailininkų čia išeivijoje kūrusių ar kuriančių darbų atranką skaidrėse ir sudaryti kilnojamą seriją. Ją pasiųsti per mūsų Šeštadienines Mokyklas, Aukštesniuosius Lituanistikos Kursus, organizacijoms jų kultūrinių programų specialiems susipažinimo su lietuvių daile renginiams. Tai sritis su kuria ne tiktai mūsų jaunimas nesupažindinamas, bet ir vyresnės kartos žmonėms būtų įdomu ir pravartu susipažinti. b.n.

NETEKOME DAIL. VIKTORO PETRAVIČIAUS

A.a. dail. Viktoras Petravičius, 83 m. amžiaus, po ilgos ligos, mirė Union Pier, Mlch.,JAV, rugsėjo mėn. 10 d. Palaidotas rugsėjo 16 d. Pine Grove kapinėse New Buffalo. Liko duktė ir sūnus su šeimomis, daug giminių.

Viktoras Petravičius buvo vienas pačių iškiliausiųjų grafikų Lietuvos meno istorijoje. 1935 m. baigęs Kauno Meno Mokyklą ir M. Dobužinskio grafikos- dekoracijos studiją, jau nuo 1931 m. jis dalyvavo visose reprezentacinėse ir apžvalginėse parodose Lietuvoje ir užsienyje.

1937 m.Tarptautinėje Meno ir Technikos parodoje Paryžiuje jo grafikos darbais iliustruota lietuvių liaudies pasakos "Gulbė, Karaliaus Pati" knyga laimėjo Grand Prix. 1938 m. Paryžiuje jis lankė ir įsigijo diplomus iš Conservatoire National des Arts et Métiers ir École Nationale Supérieure des Beaux-Arts. Studijų metu turėjo progos lankytis Italijoje. Grįžęs į Lietuvą, 1940-41 m. dėstė Kauno Taikomosios Dailės Institute, o 1941-44 Vilniaus Dailės Akademijoje.

Karo pasėkoje išvykęs iš Lietuvos, nuo 1944 m., dalyvavo parodose Vokietijoje, Prancūzijoje, JAV, Kanadoje ir kt. Įvairūs muziejai ir privačios kolekcijos yra įsigiję Viktoro Petravičiaus kūrinių.

Originalus ir gaivalingas jo talentas išbujojo iš mūsų liaudies kūrybiškų versmių. Viktoras Petravičius, kaip rašoma bostoniškėje LIETUVIŲ ENCIKLOPEDIJOJE XXII t., priklausė jau Lietuvoje "...kūrybiškai subrendusiai jaunųjų dailininkų kartai, kuri pirmą kartą mūsų dailės gyveniman įnešė betarpišką Vakarų Europos meno impulsą ir sampratą. Atsisakymas tradicinio (daugiausiai slavų įtakoto) realizmo ir sustingusio akademizmo buvo pirmieji šios dailininkų kartos manifeste įrašyti siekimai. Kūrybai imta ieškoti naujų šaltinių. Ypačiai jaunieji grafikai ėmė domėtis sava liaudies kūryba, kurios mažai teištirtame terene buvo gausu naujų formalinių ir siužetinių galimybių. ....Intuityviu įsijautimu atliktos liaudies pasakų ir kitos Petravičiaus iliustracijos liaudies kūrybos temomis. Vienose jis labiau pabrėžia lyrinį aspektą, kitose dekoratyviai ornamentalų, tačiau visose jis išlieka autentiškas lietuviškos buities dailininkas. Giminingo pobūdžio ir Petravičiaus tapyba, labiau akcentuojanti koloritą, negu piešinį, stipriau veikianti savo nuotaika negu kompozicinėmis detalemis

Petravičiaus grafika mūsų dailės istorijoje atžymi svarbų posūkį: pirmą, tokį visuotiną ir betarpišką, individualaus kūrėjo identifikavimąsi su savo tautodailės dvasia; antra - neprarandant nė kiek savo meninės individualybės, tai atveriama ne tiktai giliai žmogiškame plane, bet ir aukštos meninės vertės įforminime. / H.Nagys/."

Dail. Viktoras Petravičius išeivijoje yra iliustravęs Kiršos, Sruogos, Bradūno poezijos rinkinius, taip pat G. Krivickienės Liaudies dainų rinkinį, Jankaus novelių rinkinį. 1972 m. savo namuose Čikagoje buvo įsikūręs privačią meno galeriją, atvirą lankytojams. Po poros metų persikėlė į Union Pier, Michigan'o ežero pakraštyje, netoli Čikagos. Čia reiškėsi nauja technika - tapyba ant šilko, eksperimentine skulptūra, tačiau pagrinde lieka grafika.

Čiurlionio Galerijoje Čikagoje buvo surengęs 1972 ir 1976 m. parodas. Gavo Lietuvių Fondo premiją. 1981 ir 1982 m. vyko jo individualios parodos Čikagos Galerijoje (A. Kezio). Čia, kaip rašo dr. Jurgis Gimbutas, "Lietuvių Enciklopedijos" Papildymų II t.,"....išstatyta medžio raižinių juodi antspaudai, paspalvinti lengvais aliejiniais potepiais. Dominuoja sakralinis bei apeiginis pobūdis." Darbuose dvelkė platuma dramatinių, tragiškų ir grynų lyrinių išgyvenimų.

Dail V. Petravičiaus darbai atkreipė didelį dėmesi "Sun-Times" kritiko **Harold Haydon'o.** South Bend Ind., "Tribune" Petravičiaus kūrybai paskyrė visą spalvotą kultūrinį priedą. 1982 m. buvo pagaminta televizijos kultūrinės sekcijos programos direktoriaus M. Beatty ir Em. Holender'iaus 30 min. spalvota filma, kurioje buvo užfiksuota jo gyvenamoji aplinka, kūrybos darbo procesas ir jo darbai. Ši filma buvo rodoma South Bend ir Čikagos televizijos programoje; 1984 m. perrežisuojama.

1969 ir 1983 m. buvo surengtos individualinės V. Petravičiaus parodos Vilniuje. Antrojoje buvo eksponuota 40 jo darbų, sukurtų išeivijoje. Ten pat vyko me-

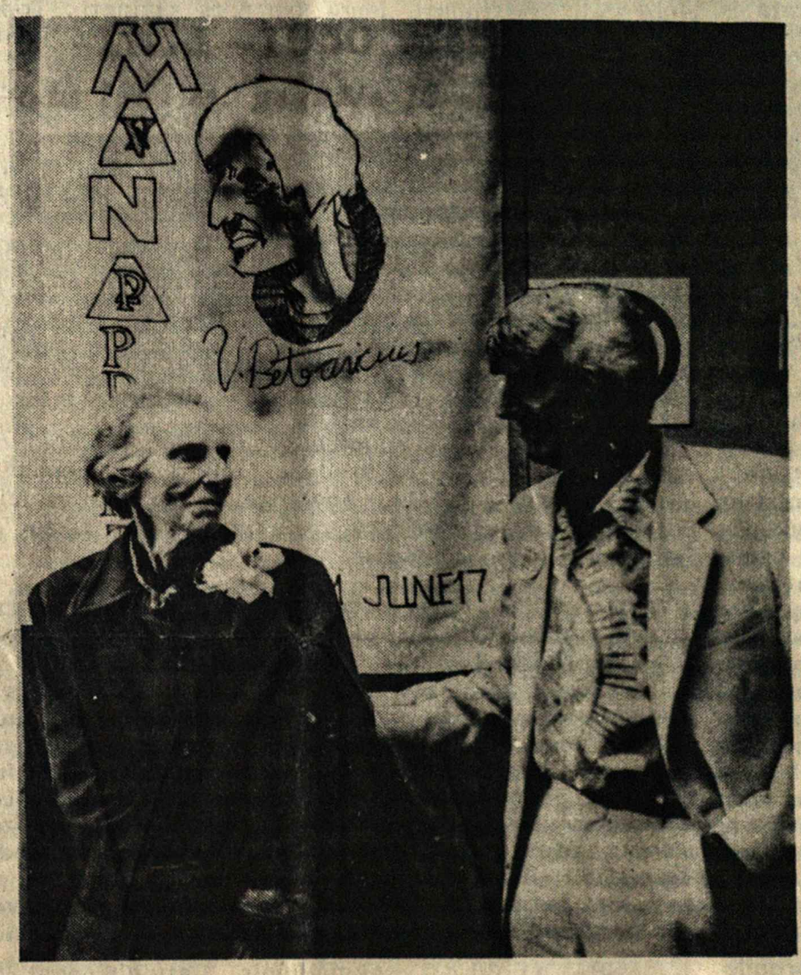

Dail. Viktoras Petravičius su žmona Aldona prie savo parodos plakato Midwest Museum of American Art, Elkhart, Ind. parodos atidarymo dieną, 1984 m. gegužės mėn. 11 d.

Nuotrauka Algimanto Kezio

Atsiųsta Paminėti:

AIDAI, Nr.3 /372-384/. 1989 m. Kultūros žurnalas. Redaguoja Leonardas Andriekus,OFM. Leidžia Tėvai Pranciškonai Brooklyn, N.Y.,USA. Leidžiamas 4 kartus per metus. Prenumerata - $20, atskiro leidinio kaina $5.

Šis AIDŲ numeris iliustruotas lietuvių dailininkų kūrinių nuotraukomis. Viršeliuose- Jono Rimšos: Titikakos Ežere ir kard. Vincento Sladkevičiaus herbas; Elenos Urbaitytės, D. Kolbaitės, Magdalenos Stankūnienės kūriniai. Istorinės ir kt. nuotraukos. 236 psl.

1989 m. Nr. 3 ""Aidų" TURINYS

Vytautas Volertas - Lietuvos gyvenimo painiavos; L.A. - Prel. Jonas Balkūnas - Iškilusis išeivijos lietuvių veikėjas; Feliksas Jucevičius - Idėjos, problemos ir klausimai dvidešimtojo amžiaus filosofijoje; Alfredas Kulpavičius - Reikšmingi Broniaus Kviklio darbai; Julija Švabaitė - Artojo krikštas, Austėja (eil.); Kun. Pranas Gaida - Naujo stiliaus kunigas; Vytautas Bagdanavičius, M.I.C.- Europos religija pries cia atsikeliant indoeuropiečiams, arba Megalitas; Vincentas Liulevičius - Kai "Rūtos" žaliavo ir dygo "Tulpės"; Elena Urbaitytė - Išeivijos lietuvių dailininkų pasirinkimai, galimybės, galvosūkiai.

IŠ MINTIES IR GYVENIMO

M.J. Adomaitis - Per gyvenimą nešė valia - Mykolo Krupavičiaus valstybinio darbo 70 metų sukaktis; J. Žygas - Devintoji premijų šventė; Aleksandras Šidlauskas - Žodis apie Brazdžionį Lietuvoje; J. Žygas - "Varpo" dūžiui tebeaidint (šimtmečiui paminėti); Henrikas Nagys - Tepasilieka draugystė (apie Joną Sereikį); J. Laikūnas - Pietų Amerikos menas Londono galerijoje; Ramona Steponavičiūtė - Lietuvių fondas laukia jaunesniosios kartos. Mūsų buityje ir tėvynėje.

KNYGOS

J. Žemkalnis - Šaltenio "Lituanica" - mito grumtynės; J. Žemkalnis - Kazio Sajos pjesė apie Motiejų Valančių; Jurgis Gimbutas - Žemaitytės biografija apie Galaunę; Pranas Visvydas - Antano Gailiušio "Savanorio duktė".

Julija Švabaitė

ARTOJO KRIKŠTAS

Naujas Dievuli, ar iš tikro duosi
man gerą metą, rudens derlių dosnų,
kad išmaitinčiau būrį savo našlaičių,
be motinos,
kurią pribaige šalčiai,
kai vienintele šiurkštaus milo sermėga
užklojau šeštą naujagimį
ir jis ramiai užmigo,
o ji, nabagė, jau daugiau neatsikėlė,
dievo Perkūno gojuose jos dabar vėlė,
medeliais ošia,
lakšingėle gieda,

gi man Valdovas užkrovė naują bėdą,
apkrikštijo,
kvapniais aliejais tepė,
naujo tikėjimo maldas išmokti liepė,
marškinius užtai vilnonius
padovanojo,
man vargdieniui žadėjo žemės rojų ---

O aš, galbūt, tą rojų kaip savo ausis matysiu,
todėl dievą Perkūną
iš molio nusilipdysiu
ir atsiklaupęs šitaip prašysiu: -
saugok, kaip saugojęs, mano vaikelius,
laukus, namus mano,
pievas ir gyvulėlius...
Kur man ten brangius marškinius nešioti,
kad nors žagrelę naują man padovanotų...

O mano kaimynas Mankas neiškentęs
atsivedė pas Valdovą pačią savo,
vaikų visą penketą, -
kai neužteko marškinių jiem,
tada Valdovas,
nužvelgęs nuogus pilvukus jų, nusimovė
žiedus nuo pirštų visų,
ir apsiaustą, auksu išsiuvinėtą,
metė po kojų Mankui, tardamas iš lėto:-
kolei šių vrgšų neaprengsiu, nepamaitinsiu,
aš jokio aukso, brangenybių
į rankas neimsiu...

Taigi, Dievuli, gal aš ir išmoksiu
tą Tėve Mūsų melstis, ir žegnosiuos,
jei padarysi, kad Tavo šventą žodį
gerais darbais Tavo broliai parodys...
Tu atnešei mums taikos balandį,
o broliai Tavo vien peilius
galandą,
kalaviju ir kertuvėm grasina,
barbarais ir netikėliais vadina,
šventas girias ir ąžuolynus kerta,
neša ne taiką,
o kančias ir mirtį...

O kad vasario šaltyje dėl rūbo vilnonio
iš tolimų pasviečių bėgom vargšai žmonės,
Tavo broliai tokia keista kalba prašneko,
kad nors pasiusk, mes nieko nesupratom,-
ir tie vardai naujieji -
Petras, Marcijonas,
Povilas, Antanas, Jokūbas, Jonas,
vietoj gražių pagoniškų
Alkio ir Daujoto,
Skirmanto, Gineičio, Kerniaus ir Karijoto...
O vietoj Girdenės, Rusnės ir Žemynos
krikštija Daratom, Marijom, Kotrynom...

Argi žinot mums,
kas tas Annus Domini
Milesimus Tricentesimus Octuagesimus Septimus,
ir kas tos privilegijos trys,
duotos mums Valdovo,
ir kaip mes garbinsim Tave septyniose
šventovėse, -
ar mums žinot, kad po šešių šimtų metų
dar vis Tavęs nebūsim
kad mūsų vaikų vaikų
nebus ramybės,
reikės drebėti dėl jų gyvybės,
kad brolis brolį išduos,
Tavo tikėjimą praradę,
klūpos prieš naują dievą,
naują madą...

O aš, Dievuli, jeigu gyvensiu taip,
kaip Tu mus mokai,
negarbinsiu žalčio, raganų, gyvačių, kaukų,
nevogsiu, nepaleistuvausiu,
nemeluosiu,
ir savo dešimtinę kasmet atiduosiu,
o jokių privilegijų, jokių mandrysčių
Tavęs aš niekad prašyti
nedrįsčiau,
žinodamas, kad Tu taip užimtas, pavargęs,
- šitiek tikėjimo naujų darbų,
žemę ir dangų visą valdyti turi,
ir su Perkūnu sąskaitas dar suvest,
ir dangiška duona
pamaitint vargšą artoją, mužiką,
poną,
ir prasiskolinusį šunponį bajorą...

Tai tik prašau, išpildyk mano vieną norą,
Dievuli naujas,
atsiųsk man kitą žmoną,
kad būtų mano vaikeliams
motina,
kad našlaitėlius padėt., man auginti,
kad galėčiau prisiglausti prie jos,
ją apkabinti
savo sunkioj siratos valandoj ---

IŠ PADANGĖS MIELOS

(IŠ SPAUDOS OKUPUOTOJE LIETUVOJE IR IŠEIVIJOJE)

TAUTA YRA TADA ŽUVUSI, KAI JI PATI SAVĘS IŠSIŽADA. JOKIOS KITOS PAJĖGOS JOS SUŽLUGDYTI NEGALI
Dr. C. Valančius

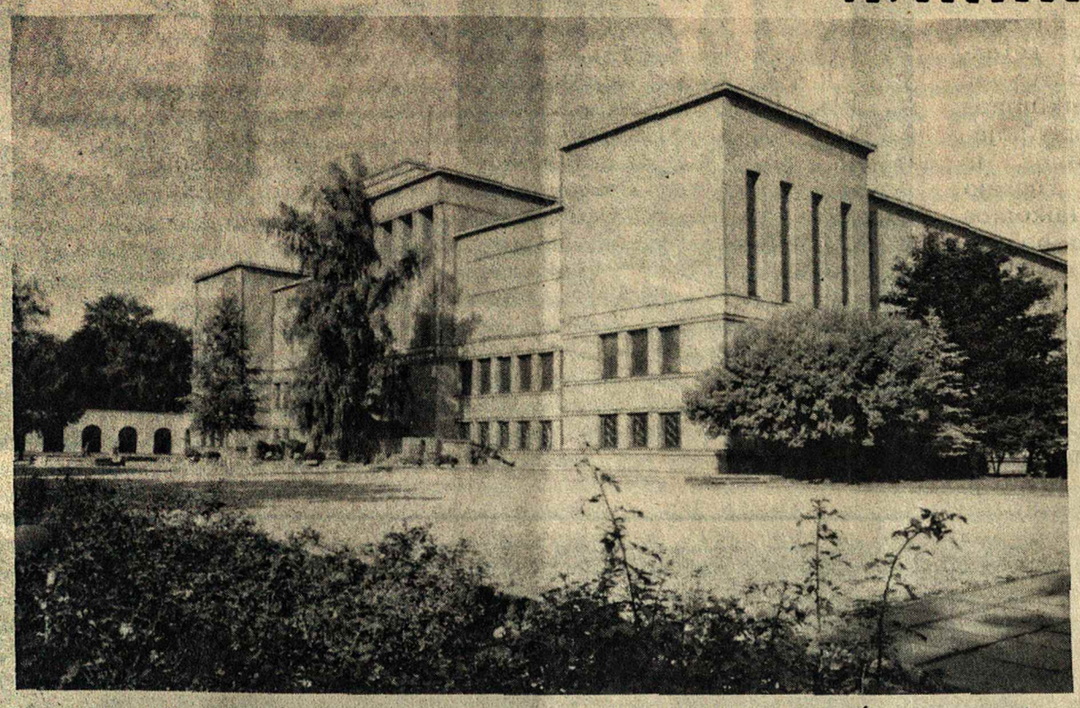

Virš buv. Karo Muziejaus Kaune (dabar Istorijos Muziejaus) 1988 m. lapkričio 1 d. suplevėsavo trispalvė.

• KAUNE bus statomas Vytauto Didžiojo paminklas Laisvės Alėjoje. Paminklo konkursą laimėjo antrajame *ture architektas* Jurgis Bučas. Jam buvo paskirta ir 1500 rublių premija. Kitos dvi paskatinamosios premijos - po 500 rublių - *teko Raimondui Labučiui* (jis siūlė paminklą statyti Parodų-Vytauto kalne) ir Liucijui Dringeliui - siūliusiam Rotušės aikštę paminklui.

• DRUSKININKUOSE prie Čiurlionio ir Vinco Krėvės gatvių sankryžos atidengtas rašytojo, Lietuvos TSR *Mokslų Akademijos* akademiko Vinco Krėvės-Mickevičiaus biustas, sukurtas nusipelnusio skulptoriaus Alfonso Ambraziūno.

• *KLAIPĖDOJE vykusioje* mokslinėje konferencijoje "Mažoji Lietuva ir Išeivių Chorinė Kultūra" dalyvavo ir kompozitoriaus Stasio *Šimkaus sūnus Algis Šimkus* su žmona, atvykę iš JAV.

• VILNIAUS Pedagoginis Institutas išsirinko naują rektorių - Saulių Razmą. Jį rinko profesūra, tarnautojai, studentai. Patys, be jokių nurodymų ar "derinimų". Naujai išrinktasis *buvo dirbęs šiame institute* ir buvo išmestas iš komunistų partijos.

• VILNIAUS DRAMOS AKADEMINIS TEATRAS pakvietė Los Angeles Dramos Sambūrį gastrolėms. Bus suvaidinta Birutės Pūkelevičiūtės trijų veiksmų lyrinė drama "Žmonės ir Beržai". Vaidins Vilniuje, Kaune ir Panevėžyje. Su šiuo Dramos Sambūriu vyksta Lietuvių Žurnalistų S-gos išeivijoje p-kė Kleva Vidžiūnienė.

VĖL AVARIJA JONAVOJE

Š.m. rugpjūčio mėn. 1 d. Jonavoje, netoli Skarulių geležinkelio stoties nuriedėjo nuo bėgių 6 prekybiniai vagonai. Viena cisterna apvirto ir trūko, iš jos išsiliejo daugiau kaip 20 tonų amoniako skysčio, kuris nudegino žolę ir sunaikino dirvos mikroorganizmus.

PRADĖJO VEIKTI "PIENOCENTRAS" ir "MAISTAS"

Neseniai susikūrė Lietuvos pieno pramonės gamybinis susivienijimas-ko*operatyvas, kuris pakeis* iki dabar veikusį "Agropramoninį Komitetą" ir tvarkys pieno pramonės reikalus. "Pienocentro" vadovu išrintkas ekonomistas Adolfas Sleževičius.

Atkurta ir Lietuvos mėsos perdirbimo bendrovė "Maistas". Ši bendrovė apjungia visus Lietuvos mėsos kombinatus, skerdyklas ir kai kuriuos ūkius.

Nuo dabar "Maistas" bus pagrindinis gyvulių ir paukščių supirkėjas, mėsos perdirbėjas, teiks paramą ūkiams ir organizacijoms. Bendrovės "Maistas" pirmininku išrinktas *Vytautas Juknys.*

Dar vienas neseniai įkurtas susivienijimas "Lietuvos Maisto Pramonė" apims duonos, pyragaičių, *cukraus, aliejaus, alaus* ir nealkoholinių gėrimų, krakmolo ir tabako gaminių įmones.

ŠIS TAS PENSININKAMS

Nuo š.m. spalio mėn. 1 dienos visi Sovietų Sąjungos piliečiai gaus didesnes pensijas. Minimali pensija bus 70 rublių mėnesiui.

APIE BALTIJOS KELIĄ ASMENIŠKAI

Viename laiške iš Lietuvos rašo: ".....Žmonės rankomis susikabino nuo Gedimino Pilies Vilniuje iki Talino. Visi norintieji negalėjo privažiuoti prie reikiamos vietos: užsikimšo keliai. Iš Lietuvos dalyvavo apie 1,5 milijono žmonių. Aš tą dieną budėjau, negalėjom išvažiuoti, bet visa mūsų šeimyna išvažiavo. *Kaune žmonės surinko 3* **tonas** ! gėlių, kurios buvo visame kelyje barstomos iš lėktuvo. Per visą šį grandiozinį renginį nebuvo *sužeistas nei vienas žmo*gus ir įvyko tiktai 3 nedideli automobilių susidūrimai.....Tuo tarpu Maskvoje tai buvo įvertinta, kaip "nacionalistinė isterija". Taigi, kiekvienam savo, arba "nuomonių pliuralizmas", kaip dabar pas mus dažnai mėgstama sakyti."

PASIBAIGĖ STOJAMIEJI EGZAMINAI Į VYTAUTO DIDŽIOJO UNIVERSITETĄ KAUNE

Po stojamųjų egzaminų į humanitarinį fakultetą Kauno VD Universitetan priimti 65 studentai, o į ekonomikos ir tikslių*jų* mokslų fakultetus - po 54 studentus. Kandidatų buvo žymiai daugiau.

Mokymosi tvarka jau nustatyta, o paskaitoms bus nuomojami Kauno politinio švietimo naujai pastatyti namai. (Buvusiame VDU pastate yra įsikūrę *Politechnikumo Institutas*).

KREIVI VEIDRODŽIAI

"Aš džiaugiuosi, kad įsitaisėm klausymo aparatėlius Rusų ambasadoje. Dabar žinome viską, ką ruošiasi daryti mūsų Valstybės departamentas."

KEIČIA MUITO MOKESČIUS

Nuo rugpjūčio 15 d. įsigaliojo naujos muito taisyklės. Nuo dabar bus leidžiama persiųsti pagal *licenzijas. Tokiu atveju* muitą sumoka užsienio valiuta asmenys, kurie tuos daiktus siunčia. (Ar tai reiškia, kad užsienio *valiuta sumokėta už muitą* siunčiamom Lietuvon prekėm, bus nuplukdyta į Kremlių?).

Taip pat skelbiama, kad nuo to laiko bus sumažintas muitas prekėms, turinčioms didelę paklausą. Jų tarpe - audiniai, viršutiniai *drabužiai, atsarginės* automašinų dalys, magnetofonų ir videokasetės, parfumerija ir kosmetika.

Mokestis padididntas tik už asmeninius kompiuterius, garso sinteseizorius ir elektropianinus, įvežamus kaip dovanas.

• Savaitgalyje gimnazistė kalbėjosi su savo motina ir skundėsi būsimu egzaminu ateinančią savaitę. Motina, kaip ir seniau, paragino, kad šį kartą tegul pabando rimčiau pasimokyti.

Mergaitė intensyviai dirbo 3 dienas. Kitą savaitę motina paklausė, kaip pavyko egzaminai.

- *Mama,* - atsakė ji, - nežinau, kodėl aš taip smarkiai mokiausi. Tai buvo pats lengviausias egzaminas kokį aš laikiau!

• Aerodrome, išlaukus 3 valandas vėlavusio išskristi *lėktuvo, vyras priėjo prie informacijos staliuko* ir paklausė vėl, kokios naujausios žinios dėl atskridimo. Jis esąs susirūpinęs, nes laukė atskrendant savo brolvaikio, kuris pirmą kartą keliavo lėktuvu.

- Kokio amžiaus jūsų giminaitis? - paklausė tarnautojas.

- Buvo 6 metų, kai įsėdo į lėktuvą, - aštriai atsakė vyras.

• Stalinas, kad ir skelbėsi bedieviu, būdamas mirties patale, liepė pakviesti popą.

- Aš noriu būti išganytas, - pareikalavo Stalinas.

- Gerai, bet pasakykite, ar atleidžiate savo priešams? - paklausė popas.

- Aš priešų neturiu: jie visi sušaudyti.

• - Kas yra Maskvos kvartetas ?

- Tai Maskvos simfonijos orkestras, grįžęs iš gastrolių Vakaruose.

CFMB LIETUVIŠKA RADIJO PROGRAMA

RADIO 1410 MONTREAL

KIEKVIENĄ ANTRADIENĮ NUO 11:30– 12 val. nakties

Programos vedėjas : LIUDAS STANKEVIČIUS

1053 Albanel Cr. Duvernay, Laval, P.Q. H7G 4K7

Tel.: 669–8834

A.A. CENTRINĖS:
Montreal: 376-9230
Ottawa: 523-9977
Toronto: 489-3693
Hamilton: 522-8392

London: 438-1122
Windsor: 252-3842
Calgary: 287-2712
Winnipeg: 233-3501
Sudbury: 674-6217

JEIGU GERI IR GALI GERTI - TAVO REIKALAS.
JEIGU NORI NUSTOTI - MŪSŲ!

Ateik į lietuvių A.A.(Alcoholic Anonymous) grupės susirinkimą. Susirenkame kas antrą trečiadienį, 7722 George St. La Salle, Que. 8 val. vakare.

ARBA SKAMBINK MUMS:

Juozui S.: 631–6834 (namų); Henrikui N.: 366–7770
Daliui L.: 768–9606;

NEVĖLUOKITE PASIRŪPINTI KANADOS TAUPYMO LAKŠTAIS

Vėl ateina Kanados Taupymo Lakštų laikas. Šiemet jie parduodami nuo SPALIO mėn. 19 d. iki LAPKRIČIO mėn. 1 d. Pirkite naujus lapus savo bankuose arba investuokite pradedant spalio mėn. 19 d. Savo įmokėjimus galite datuoti lapkričio mėn. 1 d., kai nauji lakštai pradeda nešti palūkanas.

SAUGŪS IR PATIKIMI

Kanados Taupymo Lakštai yra pilnai garantuoti Kanados vyriausybės. Jie niekada nepraranda savo vertės.

IŠPERKAMI BET KADA.

Kanados Taupymo Lakštus galima išpirkti bet kada. Savo pinigus, kada tik reikia, galite gauti.

PROCENTAI PRANEŠAMI VIDURYJE SPALIO MĖN.

Procentai ir pirkimo riba naujai serijai bus pranešta spalio mėn. viduryje. Smulkesnių paaiškinimų bus galima gauti *Kanados Taupymo Lakštų* pardavimo vietose.

NEVĖLUOKITE!

Atsiminkite, lapkričio mėn. 1 d. yra paskutinė diena pirkti lakštus, kaip nustatyta. Tačiau lakštų pardavimas gali būti sustabdytas bet kada.

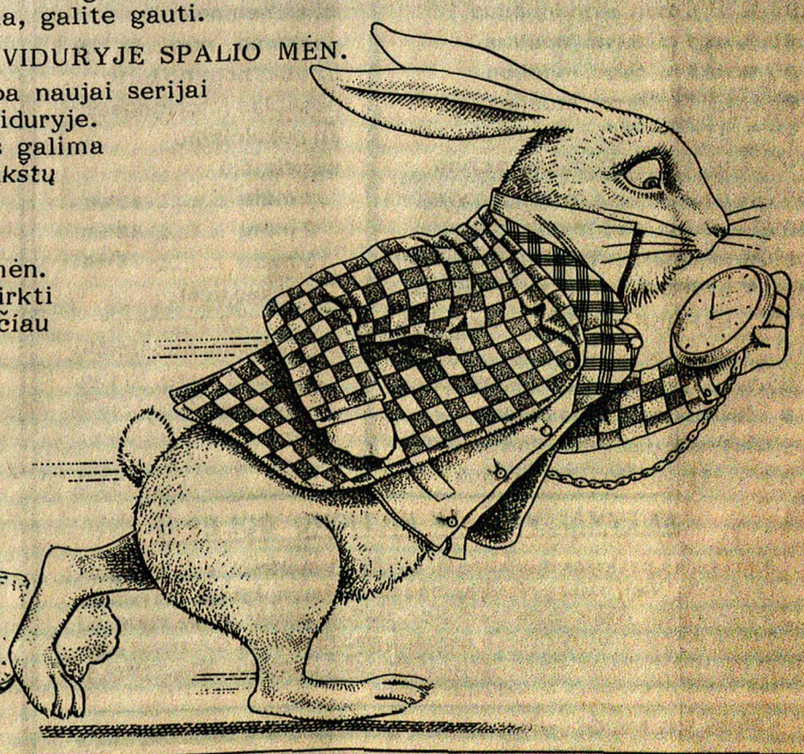

ON SALE OCT. 19 TO NOV. 1

Les Obligations d'épargne du Canada

Canada Savings Bonds

Canada

toronto

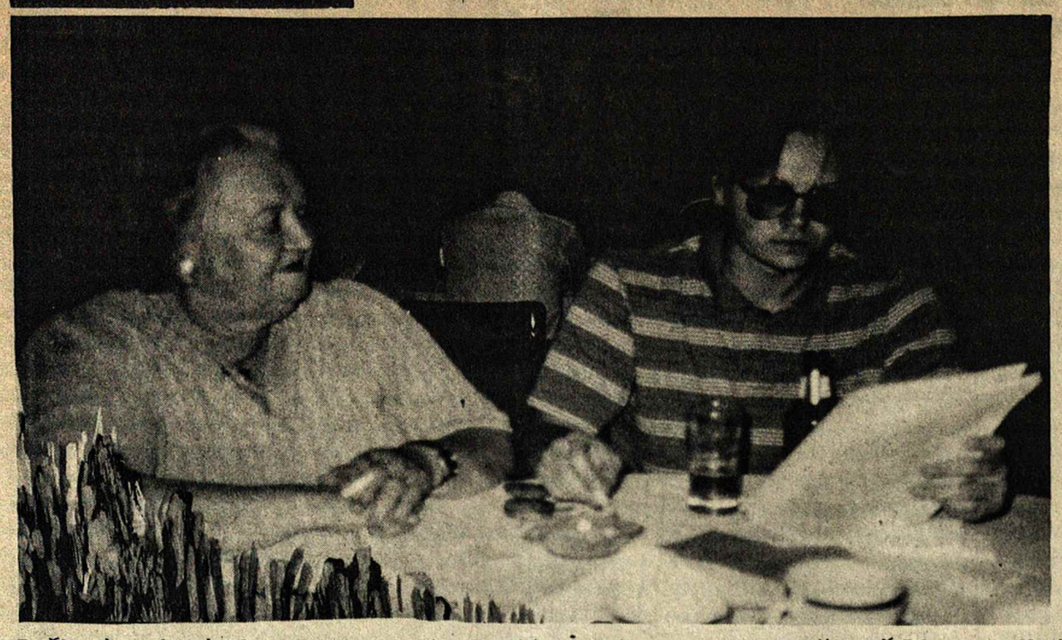

Režisorė – aktorė Elena Dauguvietytė– Kudabienė ir jos giminaitis svečias iš Lietuvos, Marijampolės tetaro aktorius Darius Meškauskas, žurnalistų pasitarime Toronte 1989.7.23 d. Nuotr. Stepo Varankos.

• VILNIAUS UNIVERSITETO DAINŲ IR ŠOKIŲ ANSAMBLIS koncertuos ANAPILIO saléje spalio mėn. 17 d., antradienį ir spalio mėn. 18 d., trečiadienį, 7:30 val.vakaro.

Visos vietos yra numeruotos. Bilietai gaunami parapijose, pas J. Vingelienę tel:233-8108, G. Šimkienę tel: 766-8844.

DRAMA "VINCAS KUDIRKA" TORONTE

Netrukus, š.m. spalio mėn. 15 d., sekmadienį, Toronto LIETUVIŲ NAMUOSE turėsime progos pamatyti dalelę gyvenimo iš mūsų tautos šauklio dr.Vinco Kudirkos.

Kanados vaidintojų vienetai, vadovaujami žinomos režisorės **Elenos Dauguvietytės-Kudabienės** ir jos padėjėjos **Aldonos Dargytės Byszkiewicz**, kviečiamos Kanados Lietuvių Žurnalistų Sąjungos valdybos, sutiko paruošti ir pristatyti mūsų tautiečiams Kazio Inčiūros dramą "Vincas Kudirka".

Šiandieną - **1989 "VARPO" METAIS** - kada mūsų tėvynėje Lietuvoje vyksta pasikeitimai pavojaus šešėlyje, tenka stipriai įsidėmėti **Vinco Kudirkos pasakytus žodžius: "Kas bus, jeigu nelaimė užklups mus greičiau, nei spėsime susivienyti ir suprasti, kad tėvynės reikalas visiems yra vienas, kad jis yra aukštesnis už atskirų partijų egoizmą, kad prieš tą tėvynes reikalą priešingiausios patijos t u r i stoti s u a l y v o s š a k e l e ir užmiršti asmeninius nesutikimus".**

Tąja Kazio Inčiūros drama su gausiu vaidintojų sąstatu, režisorės Elenos Kudabienės dėka, kiek sutrumpinta ir su mažesniu skaičiumi vaidintojų pritaikyta išeivijos sąlygoms ir scenai, bus paminėta VARPO šimtmetinė sukaktis.

Kanados Lietuvių Žurnalistų valdyba jau turėjo keletą pasitarimų su režisorėmis - Elena ir Aldona. Viename tų pasitarimų dalyvavo ir E. Kudabienės giminaitis iš Lietuvos, Marijampoles teatro aktorius Darius Meškauskas.

Režisorei Kudabienei tenka nelengvas darbas: ne visi aktoriai gyvena viename mieste. Ji važinėja į kelias vietas ir ten atlieka repeticijas. Tas aktorių išsibarstymas apsunkina jos darbą.

Režisorė Kudabienė, užklausta telefonu prieš keletą dienų, kaip einasi reikalai su "KUDIRKA", atsakė, kad entuziazmo netrūksta, bet rūpesčių taip pat netrūksta. Tikimasi, kad užmojis pavyks. Svarbiausiai, kad tautiečiai neapviltų. Dekoracijas vaidinimui sutiko paruošti dailininkė **Aldona Totoraitienė.**

Jei šis gražus sumanymas pavyks, tai Toronte bus tinkamai ir reikšmingai paminėta mūsų kovojančiai tautai brangi sukaktis.

Stepas Varanka

Lietuvių Namų Žinios

• Sekmadienio popietėje dalyvavo 300 asmenų. Svečių knygoje pasirašė: 8 iš Kauno, 3 iš Vilniaus, po 2 iš Joniškio ir iš Palangos; po 1 iš Klaipėdos, ir Jurbarko. Iš Guelph - O. Kovalskienė, iš Cleveland'o - E.V. Klimai, iš Independence, Ohio, JAV - V.O.Rociūnai.

• Spalio mėn. 8 d., sekmadienį, Lietuvių Namuose nebus gaminami sekmadienio pietūs. Svetainė LOKYS bus atidaryta įprasta sekmadienio tvarka.

• Norintieji dirbti kaip tvarkdariai (ushers) LN binge, prašomi skambinti **Teodorui Stanuliui tel: 523 - 3311.** Šaukėjų ar raštinėje dirbančiųjų vietos jau užimtos.

• LN valdyba posėdžiavo rugsėjo mėn.21 d., ketvirtadienį.

• **Lietuvių Slaugos Namams aukojo:** $1.000,- Alfonsas ir Albina Pilipavičiai iš Hamiltono. Iš viso statybos fonde yra $ 142, 988.77. Aukos priimamos PARAMOJE sąsk.**8711,** PRISIKĖLIMO P-JOS KOOPERATYVE sąsk.**155332. 17** ir TALKOJE sąsk. **4259.** Aukos atleidžiamos nuo valstybinių mokesčių.

SUTUOKTUVĖS

Š.m. rugsėjo mėn. 16 d. LIETUVIŲ IŠGANYTOJO Evangelikų -Liuteronų bažnyčioje susituokė LN valdybos vice-pirmininko duktė LORETA DELKUTĖ ir KĘSTUTIS DRAUDVILA. Sutuoktuvių apeigas atliko **kun. Povilas Dilys ir Tėv. Augustinas Simanavičius, OFM.** Vargonais apeigų metu grojo Danguolė Radtk ir solo giedojo E. Hinshaw.

Vestuvinė puota vyko LN Karaliaus Mindaugo menėje. Dalyvavo 320 asmenų. Jaunuosius pasitiko su vynu, duona ir druska jaunųjų motinos- Irena Delkuvienė ir Elena Draudvilienė. Jaunuosius ir svečius pasveikino jaunosios tėvas Osvaldas Delkus. Vestuvinį pokylį pravedė adv. Algis Pacevičius.

Jaunasis padėkojo tėvams ir svečiams už atsilankymą į jų vestuvinį pokylį. Po to sekė vaišės ir šokiai, kurie tęsėsi iki 1:30 val.ryto.

Sveikiname jaunuosius, linkėdami jiems viso gero.

T.S.

Liūdesys (medis). J. Dagys

Adomas ir Ieva—J. Dagio, medis

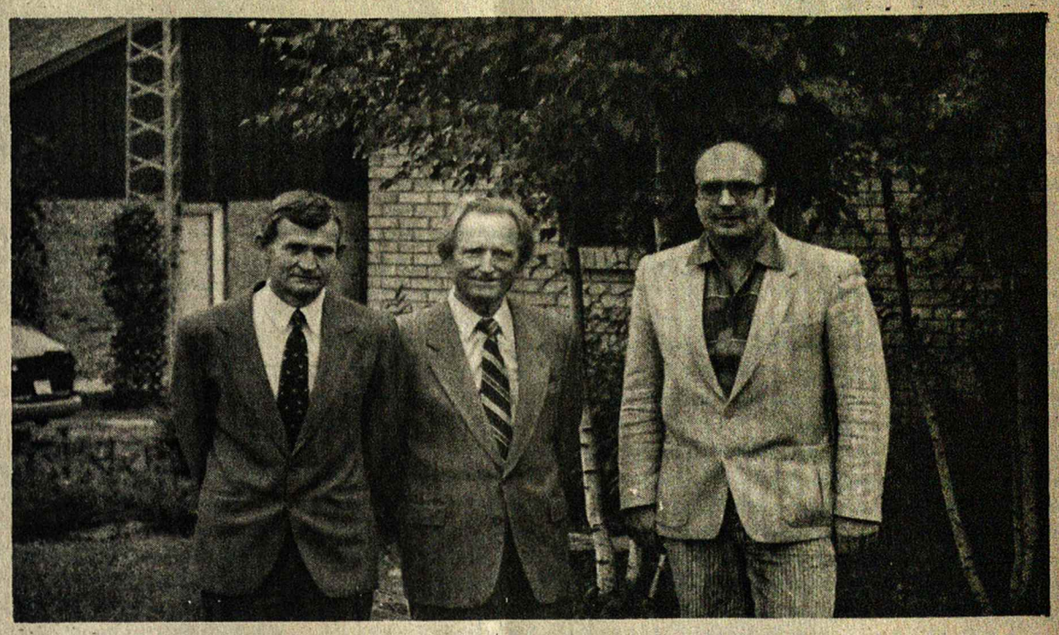

Lietuvos daktarai, dalyvavę Pasauliniame Chirurgų Kongrese Toronte. Iš kairės: dr. doc. Tarvilas Norkus, Petras Regina ir dr. Saulius Cicėnas. Nuotrauka J. Reginienės.

LIETUVOS CHIRURGAI — PASAULINIO CHIRURGŲ KONGRESO DALYVIAI

Trisdešimt trečią kartą susirenka Pasulio chirurgai pasidalinti savo patirtimi. Džiugu, kad šiame Kongrese, kuris vyko Toronte Metro Convention Centre rugsėjo 10-16 d.d., dalyvavo ir du Lietuvos pasiuntiniai: dr. SAULIUS CICĖNAS - Vilniaus Onkologijos Mokslinio tyrimo instituto krūtinės ląstos chirurginio skyriaus vedėjas ir dr. mikrochirurgas TARVILAS NORKUS - Kauno Medicinos instituto docentas. Pirmasis pateikė savo patyrimą gydant plaučių vėžį, o antrasis perskaitė pranešimą ir parodė skaidres apie plastines operacijas, padengiant plačiai apnuogintus galvos smegenis. Prisistatydami abu daktarai pabrėžė, kad atstovauja Lietuvą ir Lietuvos Medicinos Mokslą. Tuo jie susilaukė palankaus susidomėjimo ir simpatijų.

Abiem dakatarams pavyko aplankyti pagrindines Toronto ligonines - General Hospital, Western Hospital, Mount Sinai Hospital ir kitas. Džiaugėsi sutikę lietuvių daktarų kai kuriose ligoninėse. Dr. T. Norkus sakėsi, kad labai dekingas dr. Gailiui SKRINSKUI už aprodymą ligoninės ir dovanas - medicinos darbams reikalingus instrumentus. Susitiko su dr. M. ULECKIENE-ARŠTIKAITYTE ir dr. J. SUNGAILA. Džiaugėsi susitikę savo tautiečius Kanadoje. Jie pasikvietė ir kviečia Kanados lietuvius gydytojus jas dalyvauti VII-me Lietuvos gydytojų suvažiavime kuris įvyks **Kaune 1990 m. gegužės 20-24 dienomis.**

Š.m. rugsėjo 10 d. daktarai pradėjo rinktis Royal York viešbutin Toronte. Lietuvius daktarus pasitiko Petras Regina su žmona. Po malonaus susipažinimo ir vaišių, daktarai užsiregistravo Kongrese, o jam baigiantis, abu daktarai atvyko aplankyti NEMUNO GALERIJOS Muziejų, kur vyko ir jų išleistuvės.

Daktarai pasigrožėjo 1000 salų gamta, pasikaitino lietuviškoje pirtyje, pasimaudė baseine ir gerai pailsėję, sekančią dieną buvo nuvežti į Montrealio Mirabel aerouostą, iš kur išskrido į Lietuvą.

Petras Regina

• Savaitraščio "Nepriklausoma Lietuva" Rėmėjų Būrelis jau ruošiasi metiniam renginiui - vakarui, kuris vyks **spalio mėn. 21 d., šeštadienį, Toronto Lietuvių Namuose.** Visi kviečiami gausiai atsilankyti.

PARAMA LIETUVIŲ KREDITO KOOPERATYVAS

MOKA:

9½% už 90 dienų term.indėlius
9¾% už 6 mėn.term.indėlius
9¾% už 1 m. term. indėlius
9½% už 2 m. term. indėlius
9½% už 3 m. term. indėlius
9¾% už 1 m. GIC mėn. palūk.
10¾% už 1 m. GIC invest. pažym.
10½% už 2 m. GIC invest. pažym.
10½% už 3 m. GIC invest. pažym.
8¾% už RRSP ir RRIF ind. (variable rate)
10¾% už RRSP ir RRIF 1 m. term. ind.
10½% už RRSP ir RRIF 2 m. term. ind.
10½% už RRSP ir RRIF 3 m. term. ind.
8¾% už namų planą - OHOSP (v.r.)
8 % už taupymo sąskaitą
9¼% kasd. pal. sąsk. virš 10.000
6½% už kasd. pal. čekių sąsk.

IMA:

už asmenines paskolas nuo...13 %
už nekilnojamo turto paskolas (mortgages):
su nekeičiamu nuošimčiu
1 metų 12¾%
2 metų 12½%
3 metų 12½%
(fixed rate)

su keičiamu nuošimčiu
1, 2 ar 3 metų... 11½%
(variable rate)

AKTYVAI VIRŠ 73 MILIJONŲ DOLERIŲ

Asmenines paskolas duodame iki $65,000 ir morgičius iki 75% įkainoto turto. Visų narių gyvybė apdrausta santaupų dydyje, bet nedaugiau $2,000. Asmeninės paskolos mirties atveju apdraustos iki $15,000 Nemokamas čekių ir sąskaitų patarnavimas. Gaunama pinigines perlaidos, kelionės čekiai (American Express). Kitos paskolos: (Line of Credit) ir antrieji morgičiai.

KASOS VALANDOS: pirmadieniais, antradieniais ir trečiadieniais – nuo 9.30 v. ryto iki 3.30 v. po pietų; ketvirtadieniais ir penktadieniais – nuo 9.30 v. ryto iki 8 v. vakaro; šeštadieniais – nuo 9 v. ryto iki 1 v. po pietų (liepos ir rugpjūčio mėnesiais šeštadieniais uždaryta).

BŪSTINĖ: Lietuvių Namai — 1573 Bloor Street West, Toronto, Ontario M6P 1A6 Telefonas: (416) 532-1149

PRISIKĖLIMO PARAPIJOS KREDITO KOOPERATYVAS

999 College St., Toronto, Ontario M6H 1A8

Telefonai: (416) 532-3400 ir 532-3414

KASOS VALANDOS: Pirmadieniais, antradieniais ir trečiadieniais – nuo 9.30 v. ryto iki 3.30 v.p.p.; ketvirtadieniais ir penktadieniais – nuo 9.30 v. ryto iki 8.00 v.v.; šeštadieniais – nuo 9.00 v. ryto iki 1.00 p.p.; sekmadieniais nuo 9.00 v. ryto iki 12.30 v.p.p. SKYRIUS ANAPILYJE: Sekmadieniais nuo 9.30 v. ryto iki 1.00 v.p.p.

MOKA UŽ:

90-179 d. term. ind. 9½%
180-185 d. term. ind. 9¾%
1 metų term. indėlius 9¾%
2 metų term. indėlius 9½%
3 metų term. indėlius 9½%
1 metų GIC-met. palūk. .. 10¾%
2 metų GIC-met. palūk. .. 10½%
3 metų GIC-met. palūk. .. 10½%
1 metų GIC-mėn. palūk. . 9¾%
RRSP, RRIF ir OHOSP.... 8¾%
RRSP ir RRIF-1 m. term. ind. 10¾%
RRSP ir RRIF-2 m. term. ind. 10½%
RRSP ir RRIF-3 m. term. ind. 10½%
Taupomąją sąskaitą ..... 8 %
Kasd. pal. taupymo sąsk.. 9¼%
Kasd. pal.čekių sąsk.iki... 5¾%

IMA UŽ:

Asmenines paskolas nuo ..... 13 %
Sutarties paskolas nuo ..... 13 %
Nekiln. turto paskolas:
Su nekeičiamu nuosimčiu
1 metų 12¾%
2 metų 12½%
3 metų 12½%
Su keičiamu nuošimčiu
1, 2 ir 3 metų 11½%

Draudžiame asmenines ir sutarties paskolas iki $15,000 ir narių gyvybę iki $2,000 už santaupas laikomas šėrų, čekių ir taupymo sąskaitose.

Duodame asmenines paskolas iki $50,000 ir morgičius iki 75% įkainote turto vertės. Parduodame pinigines perlaidas (money orders) ir kelionių čekius (traveler's cheques). Neimame mokesčio už išrašytus čekius bei apmokamas įvairias sąskaitas.

AKTYVAI virš 42 milijonų dolerių

Mūsų tikslas – ne pelnas, bet sąžiningas patarnavimas

PATARNAVIMAS – GREITAS IR TIKSLUS!

533-1121 (416) 822-8480

* GAISRO * AUTOMOBILIŲ * ATSAKOMYBĖS *
* GYVYBĖS * KOMERCINĖ *

DRAUDA-INSURANCE

WALTER DAUGINIS, Insurance Broker Ltd.
1613 Bloor St. West, Toronto, Ont. M6P 1A6

JEIGU GERI IR GALI GERTI - TAVO REIKALAS
JEIGU NORI NUSTOTI - MŪSŲ!

ATEIK Į LIETUVIŲ A.A. (Alcoholics Anonymous) GRUPĖS SUSIRINKIMĄ. SUSIRENKAME KIEKVIENĄ PENKTADIENĮ IŠGANYTOJO PARAPIJOS SALĖJE. (Skersai gatvės nuo pensininkų rūmų, 1610 Bloor St. West, kampas Indian Rd.) 7:30 val. v.

SKAMBINKITE Tel.: 487-5591

Rugpjūčio 23 d. Federalinės Vokietijos sostinėje demonstravo lietuviai, latviai ir estai.

EUROPA

BALTIJOS KELIAS - JUODASIS KASPINAS VAKARŲ VOKIETIJOJE

Pabaltiečiai demonstravo Bonnoje š.m. rugpjūčio mėn. dieną, minint Hitlerio - Stalino paktą ir pagal jį vykdomą politiką Pabaltijo kraštuose. Pagrindinį ruošos darbą atliko latviai, o Lietuvių Bendruomenei ruošos komisijoje atstovavo Vokietijos Lietuvių Jaunimo Sąjungos pirmininkas Tomas Bartusevičius.

Ekumeninės pamaldos vyko centrinėje Bonnos bažnyčioje - bazilikoje. Maldas skaitė vokiečių, lietuvių, latvių ir estų katalikų bei evangelikų kunigai. Bendras giesmes giedojo visi savo kalbomis. Pamokslą pasakė kun. Beinanis, galėjęs atvykti iš Latvijos.

Bazilikos aikštėje susirinko arti tūkstančio dalyvių, buvo daug moterų, pasipuošusių tautiniais drabužiais. Daug vėliavų, plakatų, skelbiančių šios dienos minėjimo prasmę ir tikslą atkreipė praeivių dėmesį. Lietuvių buvo suvažiavę ir iš Hamburgo, Muencheno, Memmingeno ir Westfalijos apylinkių.

Lietuvių vardu kalbėjo Lietuvos Persitvarkymo Seimo Tarybos narys **Kazimieras Motieka.** Savo žodyje jis pabrėžė, kad lietuvių tauta yra nedaloma ir todėl bendravimo nebereikia daugiau bijoti. Kalbėtojas reikalavo panaikinti Hitlerio-Stalino Pakto pagrindu vykdytos politikos pasekmes, nes Lietuva yra pasaulio dalis ir nori būti laisvos Europos ir laisvo pasaulio tautų tarpe. Kalbas taip pat pasakė Latvijos ir Estijos liaudies frontų nariai ir visa eilė išeivijos atstovų. Pažymėtina, kad visi kritiškai pasisakė dėl Vakarų kraštų pasyvios laikysenos Pabaltijo valstybių atžvilgiu. Tarp kalbų dainavo estų choras, atvykęs iš Vokietijos ir viešinti latvių folkloro grupė "Skandinieki". Lietuviai, spontaniškai susirinkę į būrį, dainavo "Lietuva, brangi" ir kitas dainas.

Kuomet priartėjo 7 val. vakaro Lietuvos laiku, dalyvių minia susiėmė rankomis ir taip simboliškai jungėsi į nuostabiąją BALTIJOS KELIO žmonių grandinę, kuri jungė tris sostines.

Sugiedojus visus tris himnus, demonstracija baigėsi.

Tai ne viskas. Rugpjūčio 23-iosios išvakarėse budėjo jaunimas prie bazilikos su plakatais, informacijų lapeliais, įvairiais užrašais iki priešpiečio, kol prasidėjo masinė demonstracija. Praeiviai gavo informacijų raštu ir žodžiu.

Spaudos konferencijoje dalyvavo Pabaltijo kraštų atstovai ir taip buvo sudaryta galimybė betarpiškai susitikti su vokiečių spaudos atstovais ir jiems perduoti Pabaltijo tautų siekimus.

Taip pat buvo kreiptasi raštais į Vokietijos parlamentą, atkreipiant į Juodojo Kaspino dienos reikšmę ir reikalaujant, kad slaptosios sutartys būtų panaikintos ir kad sovietai, atitaisydami padarytą žalą, grąžintų užimtiems kraštams nepriklausomybę. Vyriausybė pasisake, kad paktą laikanti negaliojančiu, tačiau viešai ir iškilmingai jį atšaukti nesiruošia. Padėtis jai atrodo gana komplikuota, nenori pakenkti Gorbačiov'o politikai.

Nežiūrint to, gana dažnai Vokietijos spaudoje minimi įvykiai Pabaltijo respublikose .

Radijo ir televizijos stotys plačiai minėjo įvykius rugpjūčio 23 d. Pabaltijo kraštuose ir Maskvos reakcijas į juos.

I.

BALTIJOS KELIAS TIESĖSI LONDONE, ANGLIJOJE

Baltų Taryba Londone, Anglijoje 23-iąją - rugpjūčio - Juodojo Kaspino - dieną padėjo vainiką Londone, prie Jaltos paminklo. Pabaltiečiai visą dieną nešė ir dėjo ties juo gėles. Ten plevėsavo trijų Baltijos kraštų tautinės vėliavos. Baltų Tarybos p-kė estė Nora Morley-Fletcher pasakė kalbą. Priminė, kad tą pačią valandą Baltijos valstybėse irgi yra minima nelemtoji , slaptoji HItlerio -Stalino sutartis.

Baigiant minėjimą, visi dalyvavusieji susiėmę rankomis, sudarė "mažąją" gyvąją Baltijos Kelio grandinę, simboliškai prisidėdami prie didžiosios, nuo Tallinno iki Vilniaus.

Baltų jaunimas nuo 3 val. p.p. visą laiką demonstrvo prie Sovietų ambasados.

• ZIGMAS VAIŠVILA, talentingas fizikas, ekologas, vienas iš steigėjų ŽEMYNOS Ekologinio Klubo Lietuvoje lankėsi V-tajame ŽALIŲJŲ Tarptautiniame Kongrese Paryžiuje. Londone leidžiamo žurnalo "Index on Censorship" redaktorė buvo atvykusi į Paryžių ir su juo padarė pasikalbėjimą. Apie tai bus parašyta plačiau.

hamilton

• Hamiltono Lituanistinė Mokykla, intensyviai vykdžiusi savo programas praeitais metais, šiemet irgi užsibrėžė atlikti keletą įdomių ir svarbių planų. Vienas svarbiausių - rinkimas straipsnelių apie Lietuvą, skaitant spaudą. Ragina prie to prisidėti ir vaikams padėti vyresniuosius tautiečius.

Bus surengta piešinių paroda Lietuvos tematika ir naujas kalėdinis vaidinimas. Mokyklos choras taip pat rengia repertuarą, kurį reikės atlikti Kanados Lietuvių Dienų renginyje ateinantį pavasarį Hamiltone.

Tad geriausios sėkmės mokiniams ir stipresnio įsipareigojimo vyresniems, mokinius beglobojant.

Vienintelis lietuvių bankelis Kanadoje

įsikūręs nuosavuose namuose —

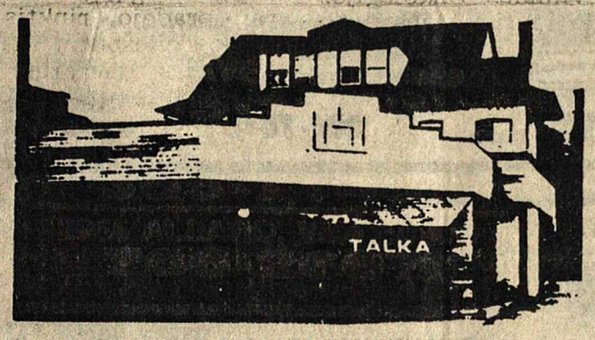

HAMILTONO KREDITO KOOPRATYVAS

„TALKA„

830 Main Street East, Hamilton, Ontario L8M 1L6

Tel. 544-7125

AKTYVAI PER 31 MILIJONĄ DOLERIŲ

MOKAME UŽ:		IMAME UŽ:	
kasd. pal. čekių sąsk. iki .	5.5%	asmenines paskolas	15.5%
santaupas	7.5%	nekiln. turto pask. 1 m..	12.75%
kasd.pal.taupymo s-ta	7%	nekil.turto pask. 3 m..	14%
90 dienų indėlius	10%	*Nemokamas čekių ir sąskaitų apmokėjimo patarnavimas.*	
1 m. term. indėlius	11%		
1 m. term.ind.mėn.pal.	10.5%	*Nemokama narių gyvybės*	
3 m. term.indėlius	11%	*drauda pagal santaupų*	
RRSP ir RRIF (pensijos)..	8.5%	*dydį iki $2.000 ir*	
RRSP ir RRIF 1 m.	11%	*asmeninių paskolų*	
RRSP ind. 3 m.	11%	*drauda iki $25.000.*	

DARBO VALANDOS: pirmadieniais, antradieniais ir ketvirtadieniais – nuo 10 v. ryto iki 5 v. p.p., trečiadieniais – nuo 10 v. r. iki 1 val. p.p.; penktadieniais – nuo 10 val. ryto iki 7 val. vakaro. Liepos–rugpjūčio mėnesiais uždaryta.

Dino VALYKLA

SPECIALYBĖS:

- BATŲ TAISYMAS
- DRABUŽIŲ PERSIUVIMAS
- ADYMAS AUDIMU
- MARŠKINIŲ SKALBIMAS
- UŽUOLAIDŲ VALYMAS
- SAUGOJIMAS (STORAGE)
- ZOMŠAS

495-90e AVENUE, LaSalle
365-1143

7661 A CENTRALE, LaSalle
365-7146

2955 ALLARD, Ville Emard
766-2667

Lietuvių Žvejotojų-Medžiotojų Klubas "NIDA"

Visus maloniai kviečia atvykti į

SEZONO UŽDARYMO PIETUS

š.m. SPALIO mėn. 15 dieną

AUŠROS VARTŲ PARAPIJOS SALĖJE

PROGRAMOJE:

prizų įteikimas, talentų pasirodymas

• Pietūs, • Baras, • Loterija

ĮĖJIMAS: $10.00. ***KLUBO VALDYBA***

montreal

• **TAUTOS ŠVENTĖS minėjimą Montrealyje** jau dešimti metai iš eilės, ir šiais metais suruošė L.K.MINDAUGO Šaulių Kuopa. Gautąjį pelną **$ 138,15 paskyrė Tautos Fondui.**

Ta pačia proga atskirai pagal sąrašą aukojo: Jonas V.- $40; po $20,- J.A.Vazalinskai, M.Guobys, A.Ruzgas; po $10,- A.Čepulis, H.Nagys, kun. J.Aranauskas ir O.L.Čečkauskai; po $5,- A. Brilvicas, V. Sušinskas, V.Jakonis, O. Voroninkaitienė,E. Bitneriene, P. Juodkojis, E.Vitaitė ir A. Račinskas. Viso $318.

Nuoširdžiai dėkojame visiems aukotojams, o ypatingas AČIŪ L.K.MINDAUGO Šaulių Kuopai už tautinį įsipareigojimą - Tautos Šventės paminėjimo surengimą.

Tautos Fondo Atstovybė Montrealyje

• Lietuvių pora pageidauja ruošos, tvarkymo ar priežiūros darbo keletai mėnesių. Suinteresuoti prašomi skambinti "NL" Redakcijai tel. **366-6220.**

• PATRIKO ir TRACY PUKTERIŲ dukrelė pakrikštyta AV Parapijos bažnyčioje Adrianne-Yvonne vardais

VANDALAI VAIKAI APGADINO "BALTIJOS" STOVYKLAVIETĖS ĮRENGIMUS

Vieno gyventojo prie ežero 2 vaikai su trečiu draugu, 15, 14 ir 8 metų amžiaus sugalvojo pasilinksminti: išdaužė langus, nutraukė nuo sienų lovytes nuplėšė stogo kampą. Panašiai apgadino aplink ežerą gyvenančių draugijos pastatą.

BALTIJOS vadovybę atsiprašė tų chuliganų tėvai ir pažadėjo padengti visus nuostolius.

Reikia tikėtis, kad pažadas yra patiektas raštu . Ir suaugusiųjų gera valia ne visada galima pasitikėti.

RUOŠIASI DAINŲ ŠVENTEI

1990 m. liepos mėn. 1 d. rengiama Dainų Šventė Chicagoje. Šioje šventėje kviečiami dalyvauti ne tiktai chorai, bet ir maži dainos vienetai. Repertuaras jau atspausdintas. Registruotis reikia pas **Faustą Strolią 15325 Sequoia St., OAK FOREST, IL 60452, USA.**

• Dr. Henrikas Nagys atšaukė savo rečitalį Bostone daugiau kaip prieš mėnesį laiko, tačiau spaudoje dar užtinkama nepakeista žinutė.

ottawa

KARALIAUS HERODO SVAJONĖ

Judėjos karalius Didysis Herodas, valdęs 37 m.pr.Kr. iki 4 m. po Kr., pasižymėjo grandioziniais statybos projektais, planavo Cezaria Maritima uostamiestį, kad konkuruotų su Alexandria, Egiptu ir užimponuotų savo globėjams romėnams.

Cezarią sunaikino Egipto sultonas Mamluk'as 13 a. pabaigoje, miestą, kuris buvo centre pasaulio kryžkelių. Jo griuvėsiai pritraukia dabar tūkstančius turistų iš Izraelio valstybės, o archeologai tęsia kasinėjimus, norėdami atidengti praeities paslaptis.

OTTAWOJE, **Canadien Museum of Civilization,** bus atidaryta paroda tema "Herodo svajonė - Cezaria ant jūros kranto".

Parodoje matysime šimtus meno dirbinių iš miesto pastatyto 22 m.prieš Kr. Parodą paruošė garsusis Smithsonian Institution in Washington, DC. Paroda vyks t i k t a i Kanados Civilizacijos Muziejuje.

PARDUODAME APARATŪRĄ, TINKAMĄ LIETUVAI:
video kameras, video įrašymo aparatus, televizijos, radijo, magnetofonus, bevielius telefonus gausite **papigintomis kainomis pas: R/C LEON SERVICE,** 5887 Sherbrooke St. W. Montreal tel.: (514) 488-3363, Toronte tel.: (416) 886-7659

Aparatai yra šių firmų: Toshiba, Akai, Aiwa, National Panasonic M7, GVC, NEC, Sony, Sanyo.

Two kassete radio -$129.- Video nuo $399.-
Video camera : $1499.-

GUY RICHARD

ROOFER — COUVREUR

7725 George LaSalle

Geriausias patarėjas ir darbo atlikėjas stogadengys GUY RICHARD, kuris jau seniai lietuviams patarnauja. Darbą atlieka sąžiningai ir prieinamomis kainomis. Stogo dengimui ar taisymui skambinkite : **364-1470**

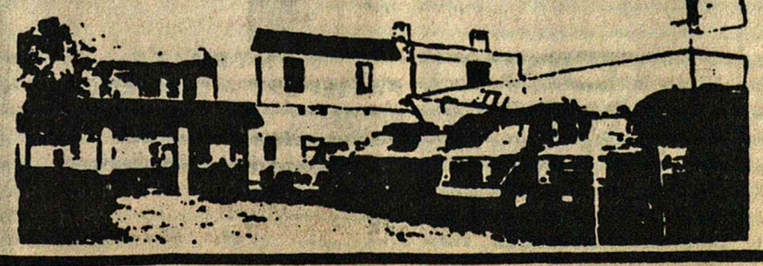

LAIDOJIMO ĮSTAIGA

FUNERAL HOME

J.F. Wilson & Sons Inc.

123 Maple Blvd. 5784 Verdun Av
Chateauguy, Que. Verdun, Que.,

Tel: 691-4763 Tel: 767-9956

MODERNIOS KOPLYČIOS

montreal

• VILNIAUS RADIJO PROGRAMA UŽSIENIUI girdima 9 val.vakaro, iki Kanada pasuks laikrodžius atgal žiemos laikui (Padėkos dieną). Po to vėl bus girdima 8 val.vakaro. Lietuvoje laikrodžiai jau pasukti.

• RAŠYTOJAI IŠ LIETUVOS, atliks įdomią programą Aušros Vartų Parapijos salėje RUGSĖJO mėn. 30 dieną, 7 val. vakaro ŠEŠTA DIENĄ.

Rašytojai bus supažindinti su publika. Po programos - kava ir pyragai. **Šį Literatūros Vakarą- Susitikimą rengia Montrealio Lietuvių Akademinis Sambūris.**

Primename, kad bilietus galima gauti **LITE, ADAMONIO Draudimo Įstaigoje ir pas dr. Remigijų Satkauską tel: 488-7167.**

Naujas darbo sezonas Montrealyje, kaip matome, žada nuo pat pradžių būti įdomus, intensyvus, nepakartojamas - pirmą kartą aplankys mus rašytojai iš Tėvynės, ir Vilniaus Universiteto Ansamblis. Praneškime apie tai ir mūsų jaunesnei kartai bei paraginkime juos dalyvauti šiuose išimtinuose renginiuose.

LIETUVOS UNIVERSITETINIS ĮAUNIMAS - VILNIAUS UNIVERSITETO ANSAMBLIS MONTREALYJE

Kviečiame visus, kas gali, sutikti ansambliečius MIRABEL aerodrome **spalio mėn.3 d.,- antradienį,- 4:30 val.p.p.**
/Tiksliam laiko pasitikrinimui -TRANSPORT CANADA TEL: **476-3010/.**

Apie 7 val. vakaro ansambliečiai bus atvežti į Aušros Vartų Parapijos salę užkandžiui, pirmam pasisveikinimui su Montrealio lietuviais ir išsiskirstys nakvynėms.

Ypatingai yra kviečiamas mūsų jaunimas atvykti į AV Parapijos salę.

Spalio mėn. 4 d. - trečiadienį - bus ekskursija po miestą, nusamdytu autobusu. Ekskursijos paskutinis taškas - Šv.Kazimiero Parapijos bažnyčios apžiūrėjimas ir vakarienė apie 5 val.p.p.

Spalio mėn. 5 d. - ketvirtadienį - rytą Vilniaus Universiteto Ansamblis autobusu nuo AV Parapijos išvyksta link Čikagos, JAV.

Taigi, pirmas susipažinimas su šiuo kontinentu ir jo lietuviais vyks Montrealyje!

Po koncertų įvairiose lietuvių kolonijose, Ansamblis grįžta į Montrealį **spalio mėn. 21 d., šeštadienį.** Čia duos ir mums koncertą ir išbus iki grįžimo namo į Lietuvą spalio mėn. 24 dieną.

Į jų koncertą pasikvieskime savo universitetų kolegas ar profesorius ir supažindinkime su mūsų studentų meniniais sugebėjimais ir mūsų liaudies kultūra.

Ansamblis susideda iš 47-ių žmonių. Jų vyriausias yra **Genzelis Bronius, VU-to** profesorius, filosofas, Sąjūdžio Seimo Tarybos narys.

Ansamblio vadovas - Aleksandravičius Jonas--Vidutis, ansamblio šokio meisteris - Uznys Henrikas, choro vadovas - Abaris Vytautas, kanklių grupės vadovė - Čičinskienė Daiva, orkestro vadovas - Mikiška Kastytis. Ansamblyje yra šokėjai, šokėjos, dainininkai. dainininkės, muzikantai. Girdėsim kankles, birbynes, ragelius, fleitą, klarnetą, lumzdelius, kontrabasą, armoniką. Pagal profesiją, Vilniaus Universiteto Ansamblio sąstate rasime psichologų, gydytojų, ekonomistų, inžinierių, matematikų, radiofizikų, mikrobiologų, filologų, istorikų, chemijos specialistų, gamtosaugos specialistų, teisininką, programavimo specialistų.

Tie visi ansambliečiai arba jų tėvai yra kilę iš įvairiausių Lietuvos vietų-rajonų, miestų ar kaimų: Zarasų, Rokiškio, Utenos, Šiaulių, Varėnos, Seinų, Širvintų, Šakių, Kretingos, Plungės, Seinų, Prienų, Vilkaviškio, Trakų, Panevėžio, Kėdainių, Kupiškio,, Molėtų, Raseinių, Ignalinos, Jurbarko, Pasvalio, Skuodo, Jonavos, Alytaus, Kauno, Klaipėdos, Vilniaus.

VILNIAUS UNIVERSITETO ANSAMBLIUI

Montrealyje ruošiamas

SUSIPAŽINIMO VAKARAS

1989 m. spalio mėn. 21 d. šeštadienį, 6 val.v.

Aušros Vartų parapijos salėje

1465 De Seve St. , Montreal.

Ansamblis atlieka vakarui pritaikytą programą.

AUKA - $15.00 • Vakarienė • Baras • Muzika.

KONCERTAS

1989 m. spalio 22 d. sekmadienį, 3 val. p.p.

St. Henri Gimnazijos Auditorijoje, 4115 St. Jacques St. Montreal,
(prie Place St. Henri Metro stoties).

AUKA - $15.00; Vaikams iki 13 metų - $8.00

SEKMADIENĮ ansamblis giedos Aušros Vartų bažnyčioje per 10 val. šv. mišias.

KVIETIMAI – bilietai platinami AUŠROS VARTŲ par. salėje, "RŪTOS" klube, Šv. KAZIMIERO par. salėje, ir P. ADAMONIO draudimo agentūroje.

INFORMACIJA ir apmokėtos rezervacijos priimamos: Regina PIEČAITIENĖ, tel.: (514) 767–8779.
P. ADAMONIS, tel.: (514) 722–3545.

Įsigykite bilietus kaip galima iš anksto, kad tikrai turėtumete vietą (kaip rodo viešėjusio ansamblio ARMONIKA patirtis).

NAKVYNIŲ INFORMACIJAI: L. GEDVILAITĖ. Tel.: 482–3113

Mūsų skautų prieauglis – vilkiukai ir būsimieji vilkiukai Š.m. Baltijos stovykloje su vadovais E. Brikiu ir G. Nagiu. Nuotr. R. Piečaičio.

LITAS MONTREALIO LIETUVIŲ KREDITO UNIJA

1475 De Seve St., Montreal, Qué., H4E 2A8

Tel. 766-5827; 766-5830

Skyrius: 3907 A Rosemont Blvd.

VISI BANKINIAI PATARNAVIMAI

Aktyvas-virš $26,000,000 Rezervas-virš $1,000,000

MOKA UŽ:

CERTIFIKATUS	11 %		
TERM. INDĖLIUS:		Taupymo specialios sąsk. ..	6 %
1 metų.....	10 %	Taupymo su gyv. draud.....	5¾ %
180 d.– 364 d.	9¾%	Taupymo kasdienines sąsk..	5½ %
120 d. – 179 d. ...	9½%	Einamos sąskaitos.....	4½%
60d. – 119 d.	9¼%	RRIF – RRSP–term.	11 %
30 d. – 59 d.	9 %	RRIF – RRSP–taup.	6½ %

IMA UŽ:

Nekiln. turto – nuo 12¾% Asmeninės – nuo 13%

VĖLYVIAUSIŲ PROCENTŲ INFORMACIJA "LITE"

KASOS VALANDOS

	1475 De Seve	3907 Rosemont
Pirmadieniais	9.00–3.00	10.00–2.00
Antr., Treč.,Pen.	9:00–3.00	----------
Ketvirtadieniais	12:00 – 8:00	3.00–7.00
Penktadieniais	10:00 – 6:00	2:00 – 6:00

KNYGOS IŠ LIETUVOS

Norintieji įsigyti "VAGOS" ir "MOKSLO" leidyklų išleistų knygų Lietuvoje, gali kreiptis į tų leidyklų atstovą Kanadoje ir JAV-ėse, **Liudą Stankevičių, 1053 Albanel Cr., Duvernay, Laval, P.Q. H7G 4K7, Tel: 669-8834.**

"ADAMS" RESTORANAS

7633 La Salle Blvd., LA SALLE, P.Q.

Tel.: 365–8666

Sav. Ona Voroninkaitienė "Smoked meat" specialistė

ATDARAS 7 DIENAS PER SAVAITĘ.

LASALLE AUTOMOBILE INC.

* Automobilių nuoma
* Naujų ir vartotų pasirinkimas
* Parčavimas
* Aptarnavimas

Dodge Chrysler Camions Dodge Trucks

366-7818

1060 Lapierre coin La Vérendrye

Member Foto M.L.S. SISTEMA

D. N BALTRUKONIS

IMMEUBLES – CLASSIC INC.

NEKILNOJAMO TURTO VISAPUSIŠKAS PATARNAVIMAS – PIRKIMAS – PARDAVIMAS

445 Jean Talon W. Suite 305, Montreal, P.Q.

Tel: 273–9181 .....Namų: 737–0844

GREITAS IR TIKSLUS PATARNAVIMAS

PETRAS ADAMONIS C. I. B. Tel. Bus.: 722–3545 Res.: 256–5355

GAISRAS • AUTOMOBILIAI • ATSAKOMYBĖ • GYVYBĖ

ADAMONIS INSURANCE AGENCY INC.

3907 A ROSEMONT BLVD. MONTREAL, QUE. H1X 1L7

MONTREAL ENTERPRISES Reg'd

DRAUDA VISŲ RŪŠIŲ

6695 – 35–th Ave., Montreal, P.Q. H1T 3A6

ALBERTAS NORKELIŪNAS, B.A. C.S.C., I.B.

TEL. BUS.: 727-3120 REZ.: 376-3781

TEL.: (514) 767 – 4690

VINCAS PIEČAITIS

1265 LECLAIR, VERDUN, P.Q. H4H 2M4

JONAS & CÔTÉ REALTIES

NEKILNOJAMO TURTO PATARNAVIMAS

TRANS QUEBEC SIDINGS LTD

ALIUMINIJAUS DURYS, LANGAI, STOGELIAI, APKALIMAI ALIUMINIJUM, PLIENU, PLASTINE MEDŽIAGA. DARBAS GARANTUOTAS IR APDRAUSTAS.

SAVININKAS: John OSKOWICZ

3351 Belair St., Montreal, Que., H2A 2A5

Telefonas: 721–9496

PARŪPINAME

Japonų firmų **VIDEO MAGNETOFONUS (VCR) ir VIDEO FILMAVIMO KAMERAS,** tinkamas naudoti Lietuvoje. Turime pavyzdžių. Galima atsiimti ir Toronte.

ADAMONIŲ ŠEIMA, Tel.: (514) – 256-5355.

Dr. PHILIP STULGINSKIS

Dental Surgeon,

DANTŲ GYDYTOJAS–CHIRURGAS

8606 Centrale, (kamp. 45 Av.)
Suite 209, LaSalle, Qué.
H8P 1N5. Tel. 364-4658.

Dr. JONAS MALISKA

Tel.: 866-8235

Dr. MICHEL HUYNH

Tel.: 866-9297

D.D.S.

DANTŲ GYDYTOJAI–CHIRURGAI

1440 St. Catherine St. W. Suite 600
Montreal, P.Q. H3G 1S5

Dr. Gaëtan BÉRARD, D.M.D.

Dantų gydytojas – chirurgas

466 A. boul. des Laurentides
Pont Viau, Laval, H7G 2V1
(Prie boul. Concorde)
Skambinti Tel : 662–1177

HONEY FOR SALE !

Direct from the beekeeper. $1.20 per pound.
Delivery could be arranged too!. Please call:
Tel.: 627-1328

Maurice Électrique Ltée

ENTREPRENEUR ÉLECTRICIEN ELECTRICAL CONTRACTOR

MAURICE ANTONIUK – ELEKTROS ŠILDYMO SPECIALISTAS

102A, ALLION
LASALLE, QUÉ. H8P 2C8

TEL: 366–5484

M. CUSSON VAISTINĖ

7635 Central St. Ville La Salle, P.Q. H8P 1L2

Atidaryta kasdien nuo 9 – 10 v.v.
Šeštadieniais : nuo 9 r. – 9:30 v.v.
Sekmadieniais: nuo 10 r. – 9:30 v.v.

Tel.: 366–9745 ir 365 – 0505

Maurice Kaplan

KAILIŲ SIUVĖJAS

* Didelis pasirinkimas gatavų paltų
* Saugojimas vasaros laiku (Storage)
* Taisau ir remodeliuoju
* Siuvu ir parduodu.

1449 rue St. Alexandre,
Suite 500 A.
Montreal, P.Q. H3A 2G6

Telefonai:
844- 7307 ir 288-9646

DR. A. S. POPIERAITIS

B.A. M.D. M.Sc. L.M.C.C. F.R.C.S. (c)

MEDICAL ARTS BUILDING

1538 Sherbrooke St. W. Suite 215, Montreal, Que., H3G 1L5

Tel.: 931–4024

TONY PHOTO STUDIO

PORTRAITS
PASSEPORT – COMMERCIAL
MARIAGE – WEDDINGS

5220 Queen Mary Rd. Suite 8

TONY LAURINAITIS

Montreal, P.Q. H3W 1X5 Tel.: 481–6608

Notarai

J. BERNOTAS - RŪTA POCAUSKAS
Suite 1143, Sun Life Building
1155 rue METCALFE , Montreal, Que., H3B 2V6
Tel. (514) - 871-1430